

15870

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§7-8

Ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὐτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίοικις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα. Καίτοι πᾶσι ῥάδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. Ὡστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥάδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἵππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι. Ἔτι δέ, ὧ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποικῶς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. Ὅρῳ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλεύοντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱπάρχους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ανάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Ο Μαντίθεος εκφράζει την πεποίθηση ότι κανείς δεν μπορεί να αποδείξει την ενοχή του.
2. Ο Μαντίθεος προτρέπει τους βουλευτές να λάβουν υπόψη τους μόνο τους καταλόγους με τα ονόματα των ιππέων από τους οποίους εισπράχθηκαν τα αντίστοιχα επιδόματα.
3. Ο Μαντίθεος παραδέχεται ότι κάποιος από τους πολίτες υπέφεραν εξαιτίας του.
4. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι πολλοί από τους βουλευτές εκλέχθηκαν σε αυτό το αξίωμα, επειδή δεν είχαν υπηρετήσει στο ιππικό την εποχή των Τριάκοντα.
5. Ο Μαντίθεος καλεί μάρτυρα, για να επιβεβαιώσει τον χρόνο επιστροφής του στην Αθήνα.

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἀριστοτέλης, Ῥητορική 1396b

Ο φιλόσοφος ορίζει τη ρητορική ως τέχνη της πειθούς, ταξινομεί τους τρόπους πειθούς (επίκληση στη λογική, στο συναίσθημα και στο ήθος του ομιλητή) και προσθέτει ότι ο ρήτορας μεταχειρίζεται τους ρητορικούς συλλογισμούς, τα ἐνθυμήματα και τα παραδείγματα.

15870

Δύο είδη ενθυμημάτων υπάρχουν: μερικά αποδεικνύουν ότι κατιτί είναι ή δεν είναι, κάποια άλλα ελέγχουν τα δύο αυτά είδη διαφέρουν μεταξύ τους όπως ο έλεγχος και ο συλλογισμός στη διαλεκτική. Στο αποδεικτικό ενθύμημα συνάγεται συμπέρασμα από προτάσεις που το περιεχόμενό τους είναι κοινής αποδοχής, ενώ στο ελεγκτικό ενθύμημα συνάγεται συμπέρασμα που δεν είναι αποδεκτό από τον αντίπαλο.

Μτφρ. Δ. Λυπουρλής

B4. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου να γράψετε μία περίοδο λόγου στη Νέα Ελληνική, όπου η συγκεκριμένη λέξη να χρησιμοποιείται με διαφορετική σημασία από αυτήν που έχει στο κείμενο: **κατάστασιν, γράμμασιν, δοκιμάζεσθαι, ήγεϊσθε, μαρτύρησον.** Μπορείτε να τη χρησιμοποιήσετε σε οποιαδήποτε μορφή της (μέρος του λόγου, πτώση, αριθμό, γένος, έγκλιση, χρόνο).

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφών, Αγησίλαος §§ 1.23-1.25.8

(έκδ. του Marchant, E.C. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1920, ανατ. 1969)

Στο έργο αυτό ο Ξενοφών εγκωμιάζει τον Σπαρτιάτη βασιλιά Αγησίλαο τον Β΄, που βασίλευσε από το 399 έως το 360 π.Χ. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα αναφέρεται στην εκστρατεία του στην Μ. Ασία και στην προσπάθειά του να συγκροτήσει ιππικό.

Ἐπεὶ μέντοι ἀνὰ τὰ πεδία οὐδὲ ἐν τῇ Φρυγίᾳ ἐδύνατο στρατεύεσθαι διὰ τὴν Φαρναβάζου ἰππείαν, ἔδοξεν αὐτῷ ἰππικὸν κατασκευαστέον εἶναι, ὡς μὴ δραπετεύοντα πολεμεῖν δεοὶ αὐτόν. Τοὺς μὲν οὖν πλουσιωτάτους ἐκ πασῶν τῶν ἐκεῖ πόλεων ἵπποτροφεῖν κατέλεξε. Προεῖπε δέ, ὅστις παρέχοιτο ἵππον καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρα δόκιμον, ὡς ἐξέσοιτο αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι· καὶ ἐποίησεν οὕτως ἕκαστον προθύμως ταῦτα πράττειν ὥσπερ ἂν τις τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθανούμενον προθύμως μαστεύοι. Ἔταξε δὲ καὶ πόλεις ἐξ ὧν δεοὶ τοὺς ἰππέας παρασκευάζειν, νομίζων ἐκ τῶν ἵπποτρόφων πόλεων εὐθύς καὶ φρονηματίας μάλιστα ἂν ἐπὶ τῇ ἰππικῇ γενέσθαι. Καὶ τοῦτ' οὖν ἀγαστῶς ἔδοξε πράξαι, ὅτι κατεσκεύαστο τὸ ἰππικὸν αὐτῷ καὶ εὐθύς ἐρρωμένον ἦν καὶ ἐνεργόν. Ἐπειδὴ δὲ ἔαρ ὑπέφαινε, συνήγαγε πᾶν τὸ στράτευμα εἰς Ἐφεσον· ἀσκήσαι δὲ καὶ αὐτὸ βουλόμενος ἄθλα προὔθηκε καὶ ταῖς ἰππικαῖς τάξεσιν, ἧτις κράτιστα ἂν ἵππευοί, καὶ ταῖς ὀπλιτικάῃς, ἧτις ἂν ἄριστα σωματῶν ἔχοι· καὶ πελτασταῖς δὲ καὶ τοξόταις ἄθλα προὔθηκεν, οἵτινες κράτιστοι τὰ προσήκοντα ἔργα φαίνοντο.

ἀνά τὰ πεδία: στις πεδιάδες

κατέλεξε: στρατολόγησε

μαστεύοι: αναζητά, ψάχνει να βρει

φρονηματίας: με υψηλό φρόνημα, υπερηφάνεια

ὑπέφαινε: άρχιζε να φαίνεται

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*Προεῖπε δέ, ... ἦν καὶ ἐνεργόν*».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων επιρρηματικών προσδιορισμών του κειμένου:

ἐν τῇ Φρυγίᾳ: είναι ..... στο .....

διὰ τὴν ἰπείαν: είναι ..... στο .....

προθύμως: είναι ..... στο .....

μάλιστα: είναι ..... στο .....

εἰς Ἔφεσον: είναι ..... στο .....

κράτιστα: είναι ..... στο .....

(μονάδες 6)

β. «*ἔδοξεν αὐτῷ ἰπικὸν κατασκευαστέον εἶναι*»: Ο Ξενοφών αναφέρει ότι ο Αγησίλαος πήρε μία συγκεκριμένη απόφαση. Ποιες δευτερεύουσες προτάσεις στο χωρίο «*Ἐπεὶ μέντοι ... δέοι αὐτόν.*» δηλώνουν την αιτία και τον σκοπό αυτής της απόφασης; Να τις καταγράψετε επισημαίνοντας τον τρόπο εισαγωγής τους. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

15870-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§7-8

A1.

1. – Σ: Ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὐτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα.

2. – Σ: Ὡστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε·

3. – Λ: ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε

4. – Λ: καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἱππευσάντων βουλεύοντας

5. – Σ: Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ἀριστοτέλης, Ῥητορική 1396b

Επισήμανση: Στο συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο ο Αριστοτέλης διακρίνει τις κατηγορίες των ενθυμημάτων (βραχυλογικῶν συνήθως συλλογισμῶν) που χρησιμοποιούνταν από τους ρήτορες. Η διάκριση αυτή μπορεί να επιβεβαιωθεί στο απόσπασμα από τον λόγο του Λυσία, αξιοποιώντας τους συλλογισμούς που διατυπώνει ο Μαντίθεος.

B4.

Ευτυχῶς βελτιώθηκε η κατάσταση της υγείας του!

Τα γράμματα στο ελληνικό αλφάβητο είναι 24.

Μου αρέσει να δοκιμάζω διάφορα φαγητά.

Ο ηγέτης οφείλει να είναι αποφασιστικός.

Οι εφημερίδες έγραψαν ότι βρήκε μαρτυρικό θάνατο μέσα στη φυλακή.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ξενοφῶν, Ἀγησίλαος §§ 1.23-1.25.8

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Επειδή όμως δεν μπορούσε να επιχειρεί εκστρατείες ούτε σε πεδινές περιοχές ούτε στη Φρυγία εξαιτίας του ιππικού του Φαρναβάζου, αποφάσισε να συγκροτήσει ιππικό, ώστε να μην χρειάζεται ν' αποφεύγει συνέχεια τον πόλεμο.

Διάλεξε λοιπόν απ' όλες τις εκεί πόλεις τους πιο πλούσιους για να τρέφουν άλογα και ανακοίνωσε επίσημα ότι όποιος δώσει ένα άλογο, όπλα και έναν ικανό στρατιώτη, θα απαλλαγεί από τη στράτευση. Και με αυτόν τον τρόπο ανάγκασε τον καθένα να κάνει τόσο

Επειδή λοιπόν στις πεδινές περιοχές ούτε στη Φρυγία δεν μπορούσε να πολεμήσει, αποφάσισε να σχηματίσει ιππικό, για να μη είναι υποχρεωμένος να αποφεύγει να πολεμά. Ανέθεσε λοιπόν στους πλουσιωτέρους από τους κατοίκους των εκεί πόλεων να τρέφουν ίππους, δήλωσε δε ότι εκείνος που θα παρείχε έναν ίππο και όπλα και έναν γυμνασμένο ιππέα, θα απαλλασσόταν της στρατιωτικής υπηρεσίας. Κατ' αυτόν τον τρόπο κατόρθωσε όλοι να κάνουν αυτά πρόθυμα, καθώς φροντίζει

15870-Λύση

πρόθυμα αυτά τα πράγματα, όσο πρόθυμα θα έψαχνε κανείς κάποιον άλλο, για να πεθάνει αντί γι' αυτόν. Καθόρισε και τις πόλεις, από τις οποίες έπρεπε να εκπαιδεύονται οι ιππείς, γιατί είχε τη γνώμη ότι από τις πόλεις που τρέφουν άλογα, θα έβγαιναν σίγουρα ιππείς με συναίσθηση υπεροχής στις δεξιότητές τους. Και φάνηκε ότι έκανε μια θαυμαστή ενέργεια, συγκρότησε δηλαδή ιππικό, που έγινε γρήγορα πολύ ισχυρό και ετοιμοπόλεμο. Όταν άρχισε να μυρίζει άνοιξη, μάζεψε ολόκληρο το στράτευμα στην Έφεσο. Και επειδή ήθελε να το εκπαιδεύσει, καθιέρωσε βραβεία για τα τάγματα του ιππικού, για όποιο θα ήταν το καλύτερο στην ιππική τέχνη, καθώς και για τα τάγματα των οπλιτών, όποιο θα είχε άριστη φυσική κατάσταση. Καθιέρωσε επίσης βραβεία για τους πελταστές και τους τοξότες, όποιοι θα αποδεικνύονταν οι καλύτεροι στις ασκήσεις της ειδικότητάς τους.

Μτφρ. Π. Βλαχάκος & Γ.Α. Ράπτης. 2003.

Γ4.

α.

έν τῇ Φρυγία: είναι (εμπρόθετος) επιρρηματικός προσδιορισμός του **τόπου** στο απαρέμφατο *στρατεύεσθαι*.

διὰ τὴν ἰππείαν: είναι (εμπρόθετος) επιρρηματικός προσδιορισμός της **αιτίας** στο *ἐδύνατο* (*στρατεύεσθαι*).

προθύμως: είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του **τρόπου** στο απαρέμφατο *πράττειν*.

μάλιστα: είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του **ποσού** στο *φρονηματίας* (*γενέσθαι*).

εἰς Ἔφεσον: είναι (εμπρόθετος) επιρρηματικός προσδιορισμός του **τόπου** στο ρήμα *συνήγαγε*.

κράτιστα: είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του **τρόπου** στο ρήμα *ἂν ἰππεύοι*.

β.

πρόθυμα ο καθένας για εκείνον που δέχεται να πεθάνει προς χάριν του. Όρισε δε και τις πόλεις από τις οποίες έπρεπε να προμηθεύονται τους ιππείς, όντας βέβαιος ότι οι καταγόμενοι από τις ιπποτρόφους πόλεις γρήγορα θα γίνονταν και τολμηροί στην ιππασία. Και αυτά αξιέπαινα τα έκαμε, διότι έτσι κατάρτισε ιππικό γενναίο και δραστήριο. Κατά δε την αρχή της άνοιξης συγκέντρωσε όλο τον στρατό του στην Έφεσο. Θέλοντας δε να τον γυμνάσει, προκήρυξε βραβεία, και στις τάξεις του ιππικού για εκείνους που θα ίππευαν καλύτερα, στους άνδρες του πεζικού για εκείνους που είχαν τα άριστα σώματα. Και στους πελταστές και τους τοξότες προκήρυξε βραβεία, για εκείνους οι οποίοι θα φαίνονταν ικανότεροι στα ίδια τους έργα.

Μτφρ. Κ. Καιροφύλας. [1939] χ.χ. Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική.

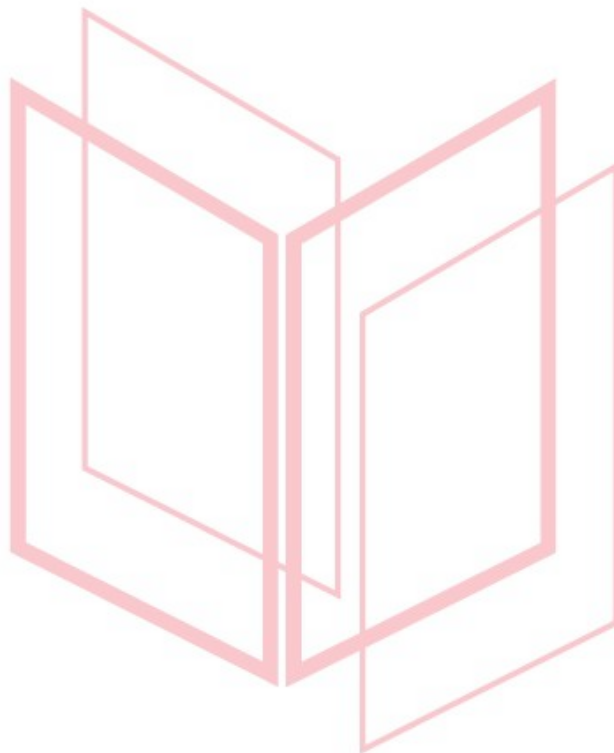
αξιωματικότητας

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΘΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

15870-Λύση

Η αιτία της απόφασης του Αγησιλάου δηλώνεται με τη δευτερεύουσα **αιτιολογική πρόταση** «*Ἐπεὶ μέντοι ἀνὰ τὰ πεδία οὐδὲ ἐν τῇ Φρυγίᾳ ἐδύνατο στρατεύεσθαι διὰ τὴν Φαρναβάζου ἰπτεῖαν*». Η πρόταση εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο **Ἐπεὶ**.

Ο σκοπός της απόφασης του Αγησιλάου δηλώνεται με τη δευτερεύουσα **τελική πρόταση** «*ὥς μὴ δραπετεύοντα πολεμεῖν δέοι αὐτόν*». Η πρόταση εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο **ὥς**.

αἰμιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15876

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§7-8

Ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὔτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα. Καίτοι πᾶσι ῥάδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. Ὡστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥάδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἵππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι. Ἔτι δέ, ὧ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποικῶς, ἀλλ' ἠξιούν, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. Ὅρῳ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱπάρχους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογία, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι επέστρεψε ολόκληρο το επίδομα του ιππέα στο δημόσιο.
2. Ο Μαντίθεος υποστηρίζει την αξιοπιστία και την εγκυρότητα του σανιδίου.
3. Ο Μαντίθεος παραδέχεται ότι οι σύνδικοι, ως συνήγοροι του δημοσίου, τον κατηγορήσαν ότι δεν επέστρεψε το επίδομα του ιππέα.
4. Ο Μαντίθεος αρνείται την κατηγορία, επειδή θεωρεί ότι αποτελεί εμπόδιο στην έγκρισή του ως βουλευτή.
5. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι ο μοναδικός λόγος της απολογίας του είναι ο έλεγχος της ψευδολογίας των κατηγορών του.

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Δήμου καταλύσεως ἀπολογία §18

15876

Στον λόγο του «*Δήμου καταλύσεως άπολογία*», ο ρήτορας προσπαθεί ν' αποδείξει ότι οι κατήγοροί του τον συκοφαντούν άδιστα και ότι ο ίδιος την περίοδο των Τριάκοντα έδρασε ως δημοκράτης.

Νομίζω, άνδρες δικαστές, ότι δε θα μισούσατε δίκαια αυτούς που στην περίοδο της ολιγαρχίας δεν είχαν πάθει κανένα κακό, ενώ πρέπει να οργίζεσθε εναντίον εκείνων που βασάνισαν το λαό, ούτε να νομίζετε εχθρούς όσους δεν έφυγαν (από την Αθήνα) αλλά αυτούς που σας εξόρισαν, ούτε αυτούς που επιδίωξαν να σώσουν την περιουσία τους αλλά αυτούς που αφείρεσαν την περιουσία από άλλους, ούτε αυτούς που έμειναν στην πόλη για να σώσουν τη ζωή τους αλλά αυτούς που συνεργάστηκαν με τους τριάντα τυράννους γιατί ήθελαν να καταστρέψουν άλλους. Αν, πάλι, νομίζετε ότι πρέπει να εξοντώσετε εσείς όσους εκείνοι ξέχασαν να αδικήσουν, δε θα εξαιρεθεί κανένας πολίτης.

Μτφρ. Γ.Α. Ράπτης

B4. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής με ομόρριζα (απλά ή σύνθετα) του ρήματος **άποδείξειεν**, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- Μου δίνεις ένα ....., για να καταλάβω τι εννοείς;
- Γνωστή ηθοποιός παρουσίασε την ..... μόδας διάσημου οίκου.
- Επειδή υπήρχαν πολλές ..... φοροδιαφυγής, πραγματοποιήθηκαν σαρωτικοί έλεγχοι στην αγορά.
- Μην ξεχάσεις να πάρεις την .....
- Η συμπεριφορά του ήταν ..... Δεν έχω κανένα παράπονο.

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφών, *Ίέρων*, κεφ. 5, §§ 1-2

(έκδ. του Marchant, E.C. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1920, ανατ. 1969)

Ο Ίέρωνας, τύραννος των Συρακουσών, στον διάλογό του με τον ποιητή Σιμωνίδη παραθέτει όλα τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι τύραννοι παρουσιάζουν αντιφάσεις στα συναισθήματα και τη συμπεριφορά τους.

Χαλεπόν δ' έρω σοι και άλλο πάθημα, ὃ Σιμωνίδη, τῶν τυράννων. Γιγνώσκουσι μὲν γάρ οὐδὲν ἥττον τῶν ιδιωτῶν τοὺς ἀλκίμους τε καὶ σοφοὺς καὶ δικαίους. Τούτους δ' ἀντὶ τοῦ ἄγασθαι φοβοῦνται, τοὺς μὲν ἀνδρείους, μὴ τι τολμήσωσι τῆς ἐλευθερίας ἔνεκεν, τοὺς δὲ σοφοὺς, μὴ τι μηχανήσωνται, τοὺς δὲ δικαίους, μὴ ἐπιθυμήσῃ τὸ πλῆθος ὑπ' αὐτῶν προστατεῖσθαι. Ὅταν

15876

δὲ τοὺς τοιοῦτους διὰ τὸν φόβον ὑπεξαιρῶνται, τίνες ἄλλοι αὐτοῖς καταλείπονται χρῆσθαι ἀλλ' ἢ οἱ ἄδικοί τε καὶ ἀκρατεῖς καὶ ἀνδραποδῶδεις; Οἱ μὲν ἄδικοι πιστευόμενοι, διότι φοβοῦνται ὥσπερ οἱ τύραννοι τὰς πόλεις μήποτε ἐλεύθεραι γενόμεναι ἐγκρατεῖς αὐτῶν γένωνται, οἱ δ' ἀκρατεῖς τῆς εἰς τὸ παρὸν ἐξουσίας ἔνεκα, οἱ δ' ἀνδραποδῶδεις, διότι οὐδ' αὐτοὶ ἀξιοῦσιν ἐλεύθεροι εἶναι. Χαλεπὸν οὖν καὶ τοῦτο τὸ πάθημα ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι, τὸ ἄλλους μὲν ἠγεῖσθαι ἀγαθοὺς ἄνδρας, ἄλλοις δὲ χρῆσθαι ἀναγκάζεσθαι. Ἔτι δὲ φιλόπολιν μὲν ἀνάγκη καὶ τὸν τύραννον εἶναι· ἄνευ γὰρ τῆς πόλεως οὔτ' ἂν σῶζεσθαι δύναιτο οὔτ' εὐδαιμονεῖν· ἡ δὲ τυραννὶς ἀναγκάζει καὶ ταῖς ἑαυτῶν πατρίσιν ἐνοχλεῖν.

ὁ ἄλκιμος: ο γενναῖος, ο δυνατός

ἄγαμαί τι: θαυμάζω, επιδοκιμάζω κάτι

προστατέομαι, -οῦμαι ὑπό τινος: κυβερνῶμαι, διοικῶμαι ἀπό κάποιον

ὑπεξαιροῦμαι: απομακρύνω κάποιον

ὁ ἀνδραποδῶδης: ο δουλικός, ο δουλοπρεπής

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*Χαλεπὸν δ' ἐρῶ ... ἀκρατεῖς καὶ ἀνδραποδῶδεις;*»

Μονάδες 20

Γ4. α. «*Τούτους δ' ἀντί τοῦ ἄγασθαι φοβοῦνται ... πλῆθος ὑπ' αὐτῶν προστατεῖσθαι*»: Στην παραπάνω περίοδο να εντοπίσετε και να καταγράψετε τις προτάσεις που δηλώνουν φόβο (μονάδες 3) και να δικαιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς τους (μονάδες 2).

β. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων/φράσεων του κειμένου:

τυράνων: είναι ..... στο .....

ιδιωτῶν: είναι ..... στο .....

τῆς ἐλευθερίας ἔνεκεν: είναι ..... στο .....

αὐτῶν: είναι ..... στο .....

ἑαυτῶν: είναι ..... στο .....

(μονάδες 5)

Μονάδες 10

15876-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§ 7-8

A1.

1. – Λ: οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα
2. – Λ: ἕκ μὲν γὰρ τούτων ῥάδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ
3. – Λ: οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκους
4. – Λ: οὐκ ἂν ἦ ἕξαρνος ὡς δεινόν τι πεποικώς
5. – Σ: ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Δήμου καταλύσεως ἀπολογία § 18

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο αναφέρεται, όπως και το πρωτότυπο κείμενο, στην κατηγορία της συνεργασίας με το καθεστώς των Τριάκοντα. Κοινό τόπο των δύο αποσπασμάτων αποτελεί όχι μόνο η αποστασιοποίηση των δύο κατηγορουμένων από τις πρακτικές και μεθόδους του καθεστώτος των Τριάκοντα αλλά και από τα κριτήρια που θέτουν για την αξιολόγηση του πολίτη, προτάσσοντας εκείνο της μη διάπραξης αδικιών προς τους συμπολίτες τους. Θα μπορούσε, επίσης, να εξεταστεί και ο κοινός τρόπος διεκδίκησης της εύνοιας του ακροατηρίου από τους δύο ομιλητές.

B4. παράδειγμα, επίδειξη, ενδείξεις, απόδειξη, υποδειγματική

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ξενοφῶν, Ἰέρων κεφ. 5 §§ 1-2

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Θα σου πω κι ένα άλλο από τα δυσάρεστα που παθαίνουν οι τύραννοι, Σιμωνίδη. Αυτοί, παρ' όλο που αναγνωρίζουν τους γενναίους, τους σοφούς και τους δίκαιους όχι λιγότερο απ' ότι οι ιδιώτες, τους φοβούνται μάλλον παρά τους θαυμάζουν τους ανδρείους, μήπως και τολμήσουν κάτι για χάρη της ελευθερίας· τους σοφούς μήπως και μηχανευτούν κάτι τους δίκαιους, μήπως τους θελήσει το πλήθος για κυβερνήτες του. Κι όταν οι τύραννοι από το φόβο τους τούς ξεπαστρέψουν αυτούς, ποιοι άλλοι θα τους μείνουν για να τους

Θα σου πω, Σιμωνίδη, και ένα άλλο δυσάρεστο πάθημα τυράννων. Αυτοί ξέρουν πολύ καλά και τους σεμνούς και τους σοφούς και τους δίκαιους πολίτες, αλλά αντί να τους εκτιμούν τους φοβούνται· άλλους -τους ανδρείους- μήπως και αποτολήσουν κάτι για χάρη της ελευθερίας τους, άλλους δε, τους σοφούς, μήπως μηχανευτούν κάτι εναντίον τους και τέλος, τους δίκαιους, μήπως επιθυμήσει ο λαός να τον κυβερνήσουν αυτοί. Όταν όλους αυτούς τους απομακρύνουν από φόβο, ποιοι άλλοι απομένουν για να τους

15876-Λύση

χρησιμοποιούν εκτός από τους άδικους, τους έκλυτους και τους δουλοπρεπείς; Τους άδικους τους εμπιστεύονται, γιατί κι αυτοί φοβούνται, όπως οι τύραννοι, μήπως η πόλη κάποια μέρα γίνει ελεύθερη και ασκήσει πάνω τους την εξουσία της· τους έκλυτους εξαιτίας της ελευθερίας δράσης που έχουν προς το παρόν και τους δουλοπρεπείς, επειδή αυτοί δεν έχουν καμιά αξίωση να είναι ελεύθεροι. Μου φαίνεται λοιπόν δυσάρεστο κι αυτό το πάθημα: άλλους να θεωρείς χρηστούς άνδρες κι άλλους να είσαι αναγκασμένος να χρησιμοποιείς. Επιπλέον, ο τύραννος είναι αναγκασμένος να αγαπά την πόλη του· γιατί χωρίς αυτή δεν μπορεί ούτε να υπάρχει ούτε να ευτυχεί· η τυραννία όμως αναγκάζει τους τυράννους να εγκαλούν την ίδια την πατρίδα τους.

Μτφρ. Λ. Τρουλινός. 1994.

χρησιμοποιήσουν, παρά οι άδικοι, οι ανήθικοι και οι δουλοπρεπείς; Οι άδικοι προσελκύουν την εμπιστοσύνη των τυράννων γιατί δεν φοβούνται ότι αν καμιά φορά ελευθερωθούν οι πολιτείες θα ανατεθεί η εξουσία στους άδικους αυτούς. Τους ανήθικους τους εμπιστεύονται γιατί δεν ενδιαφέρονται παρά για την παρούσα εξουσία, ενώ τους δουλοπρεπείς τους θέλουν γιατί ούτε για τον εαυτό τους δεν διεκδικούν την ελευθερία. Πιστεύω, λοιπόν, πως και τούτο το πάθημα είναι δυσάρεστο, δηλαδή αυτούς που τους θεωρείς ως χρηστούς άνδρες να μη μπορείς να τους χρησιμοποιήσεις κι αυτούς που δεν εκτιμάς ν' αναγκάζεις να τους χρησιμοποιείς. Ακόμα πρέπει ο τύραννος ν' αγαπά την πόλη του, γιατί χωρίς την πολιτεία δεν μπορεί ούτε να υπάρξει, ούτε να ευδαιμονεί. Η τυραννίδα, όμως, αναγκάζει τους τυράννους να κακομεταχειρίζονται και τις ίδιες τους τις πατρίδες και να τις μειώνουν με τα διάφορα μέτρα τους.

Μτφρ. Τ. Βουρνάς. 1984.

Γ4α.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
μή τι τολμήσωσι τῆς ἐλευθερίας ἔνεκεν: είναι δευτερεύουσα ονοματική ενδοιαστική πρόταση.

μή τι μηχανήσωνται: είναι δευτερεύουσα ονοματική ενδοιαστική πρόταση.

μή ἐπιθυμήσῃ τὸ πλῆθος ὑπ' αὐτῶν προστατεῖσθαι: είναι δευτερεύουσα ονοματική ενδοιαστική πρόταση.

15876-Λύση

Και οι τρεις ενδοιαστικές προτάσεις εισάγονται με τον ενδοιαστικό σύνδεσμο «μή», διότι δηλώνουν φόβο μήπως γίνει κάτι ανεπιθύμητο κι εκφέρονται με υποτακτική αορίστου («τολμήσωσι», «μηχανήσωνται», «έπιθυμήση»), γιατί εκφράζουν φόβο προσδοκώμενο.

β.

τυράννων: είναι ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός (γενική υποκειμενική) στο πάθημα.

ιδιωτών: είναι γενική συγκριτική (ως β' όρος σύγκρισης) από το επίθετο συγκριτικού βαθμού ἥττον.

τῆς ἐλευθερίας ἔνεκεν: είναι εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο ρήμα *τολμήσωσι*

αὐτῶν: είναι ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός (γενική αντικειμενική) στο *έγκρατεῖς*

ἐαυτῶν: είναι ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός (γενική κτητική) στο *πατρίσι*

αἰμιπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17177

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§7-8

Ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὐτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα. Καίτοι πᾶσι ῥάδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. Ὡστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥάδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἵππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι. Ἔτι δέ, ὧ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποικώς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. Ὅρῳ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλεύοντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγοὺς καὶ ἱπάρχους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογία, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ανάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Στο παραπάνω απόσπασμα ο Μαντίθεος διατυπώνει δύο συγκεκριμένα συμπεράσματα απευθυνόμενος στους βουλευτές. Να τα αναδιατυπώσετε με δικά σας λόγια.

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Κατὰ Φίλωνος δοκιμασίας §§9-11

Στον λόγο αυτόν, που εκφωνείται κατά τη διαδικασία της δοκιμασίας του Φίλωνα, ο κατήγορος-βουλευτής προσπαθεί να αποδείξει ότι ο δοκιμαζόμενος είναι ανάξιος να αναλάβει το βουλευτικό αξίωμα.

Επιπλέον, αυτός δεν άλλαξε στάση, όπως (έκαναν) μερικοί πολίτες, όταν είδαν να έχουν επιτυχίες για όσα έκαναν οι προερχόμενοι από τη Φυλή, ούτε έκρινε σκόπιμο να συμμετάσχει σε καμιά από αυτές τις επιτυχίες, επειδή ήθελε να επιστρέψει στη (χώρα του) με την προϋπόθεση ότι (οι δημοκρατικοί) θα είχαν πετύχει το σκοπό τους παρά να επανέλθει μαζί μ' αυτούς, αφού κατορθώσει κάτι από αυτά που συμφέρουν τη δημοκρατία. Ούτε ήρθε στον Πειραιά ούτε μπήκε (εθελοντικά) σε στρατιωτική παράταξη. Και, βέβαια, εκείνος που τολμούσε να σας προδίδει, αν και έβλεπε ότι υπερισχύετε, τι άραγε θα έκανε αν δεν πετυχαίνατε αυτά που θέλαμε; Όσοι λοιπόν λόγω προσωπικής τους συμφοράς δεν πήραν μέρος στους κινδύνους της πόλης είναι άξιοι να τύχουν κάποια συγχώρηση. Γιατί κανείς δε δυστυχεί με τη θέλησή του. Όσοι έκαναν όμως αυτό σκόπιμα (δεν συμμετείχαν), είναι ανάξιοι

κάθε συγνώμης. Γιατί αυτό το έκαναν όχι από δυστυχία αλλά από δόλο. Κι έγινε συνήθεια να θεωρείται δίκαιο από όλους τους ανθρώπους για τις ίδιες αδικίες να οργίζονται περισσότερο με εκείνους (που αδικούν), αν και μπορούν να μην το κάνουν, να συγχωρούν δε τους φτωχούς ή τους ανάπηρους, επειδή νομίζουν ότι αυτοί αδικούν ακούσια.

Μτφρ. Γ.Α. Ράπτης

B4. Να επιλέξετε για καθεμία αρχαιοελληνική λέξη της στήλης Α την **ετυμολογικά συγγενή** της νεοελληνική λέξη της στήλης Β:

A	B
1. ἀποδείξειεν	α. δέκτης β. δείκτης
2. ἀπενεχθέντα	α. απέχθεια β. αναφορά
3. παραδοθέντα	α. έκδοση β. εκδήλωση
4. καταβαλόντα	α. επιβλαβής β. περιβάλλον
5. έξαλειφθήναι	α. έλλειψη β. επάλειψη

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Δήμου καταλύσεως άπολογία §§25-26

(έκδ. του Albinι, U. Φλωρεντία: Sansoni, 1955)

Ο ομιλητής προσπαθεί να αποδείξει ότι, μολονότι παρέμεινε στην Αθήνα κατά την περίοδο της διακυβέρνησης των Τριάκοντα, δεν υπήρξε συνεργός ή ομοϊδεάτης τους. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα αναφέρεται στο ολιγαρχικό πραξικόπημα κατά τη διάρκεια του Πελοποννησιακού Πολέμου, που ανέτρεψε το δημοκρατικό πολίτευμα και εγκαθίδρυσε τη λεγόμενη «Αρχή των 400».

Ἄξιον δὲ μνησθῆναι <καί> τῶν μετὰ τοὺς τετρακοσίους πραγμάτων· εὖ γὰρ εἴσεσθε ὅτι, ἃ μὲν οὗτοι συμβουλεύουσιν, οὐδεπώποτε ὑμῖν ἔλυσιτέλησεν, ἃ δ' ἐγὼ παραινῶ, ἀμφοτέραις ἀεί ταῖς πολιτείαις συμφέρει. Ἴστε γὰρ Ἐπιγένην καὶ Δημοφάνην καὶ Κλεισθένην ἰδίᾳ μὲν

17177

καρπωσαμένους τὰς τῆς πόλεως συμφοράς, δημοσία δὲ ὄντας μεγίστων κακῶν αἰτίους. Ἐνίων μὲν γὰρ ἔπεισαν ὑμᾶς ἀκρίτων θάνατον καταψηφίσασθαι, πολλῶν δὲ ἀδίκως δημεῦσαι τὰς οὐσίας, τοὺς δ' ἐξέλασαι καὶ ἀτιμῶσαι τῶν πολιτῶν· τοιοῦτοι γὰρ ἦσαν ὥστε τοὺς μὲν ἡμαρτηκότας ἀργύριον λαμβάνοντες ἀφιέναι, τοὺς δὲ μηδὲν ἡδίκηκότας εἰς ὑμᾶς εἰσιόντες ἀπολλύναι. **Καὶ οὐ πρότερον ἐπαύσαντο, ἕως τὴν μὲν πόλιν εἰς στάσεις καὶ τὰς μεγίστας συμφοράς κατέστησαν, αὐτοὶ δ' ἐκ πενήτων πλούσιοι ἐγένοντο.** Ὑμεῖς δὲ οὕτως διετέθητε ὥστε τοὺς μὲν φεύγοντας κατεδέξασθε, τοὺς δ' ἀτίμους ἐπιτίμους ἐποιήσατε, τοῖς δ' ἄλλοις περὶ ὁμονοίας ὄρκους ὤμνυτε·

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «**Ἄξιον δὲ μνησθῆναι <καὶ> ... ἀτιμῶσαι τῶν πολιτῶν**».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

ὕμῖν: εἶναι ..... στο .....

ὄντας: εἶναι ..... στο .....

πολλῶν: εἶναι ..... στο .....

ἐπιτίμους: εἶναι ..... στο .....

(μονάδες 4)

β. «**Καὶ οὐ πρότερον ἐπαύσαντο, ἕως τὴν μὲν πόλιν εἰς στάσεις καὶ τὰς μεγίστας συμφοράς κατέστησαν, αὐτοὶ δ' ἐκ πενήτων πλούσιοι ἐγένοντο.**»: Να αναγνωρίσετε τις προτάσεις της περιόδου (μονάδες 3) καθώς και το εἶδος τους αιτιολογώντας την επιλογή σας (μονάδες 3).

Μονάδες 10

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17177-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, *Υπέρ Μαντιθέου* §§7-8

A1. Ο Μαντίθεος επιχειρηματολογεί και καταλήγει στα εξής συμπεράσματα. Αρχικά, συμπεραίνει ότι το *σανίδιον* δεν είναι αξιόπιστο στοιχείο ενοχής, σε αντίθεση με τους καταλόγους των φυλάρχων, που είναι το πλέον αξιόπιστο τεκμήριο αθωότητας του Μαντίθεου. Στη συνέχεια, καταλήγει στη διαπίστωση ότι απολογείται ενώπιον της Βουλής μόνο και μόνο, επειδή οι κατήγοροί του είχαν το θράσος να τον συκοφαντήσουν.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Επισήμανση: Τα δύο κείμενα σχετίζονται με τη διαδικασία της δοκιμασίας για την ανάληψη βουλευτικού αξιώματος, αμέσως μετά την πτώση του καθεστώτος των Τριάκοντα στην Αθήνα. Γι' αυτό και στα δύο κείμενα καθοριστικό κριτήριο είναι η συμπεριφορά των πρωταγωνιστών (Μαντίθεος, Φίλων) κατά την περίοδο του τυραννικού καθεστώτος. Ωστόσο, διαφοροποιούνται ως προς τον ρόλο του ομιλητή. Ο *Κατά Φίλωνος δοκιμασίας* λόγος εκφωνείται από τον κατήγορο ο οποίος κατηγορεί τον Φίλωνα ότι είναι ανάξιος να αναλάβει το αξίωμα λόγω της σκόπιμης αδράνειάς του κατά την προσπάθεια των δημοκρατικών να επικρατήσουν έναντι των ολιγαρχικών την περίοδο των Τριάκοντα.

B4. 1-β, 2-β, 3-α, 4-β, 5-β

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, *Δήμου καταλύσεως άπολογία* §§25-26

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Αξίζει να αναφερθούμε και στην κατάσταση μετά τους τετρακόσιους· γιατί θα κατανοήσετε καθαρά ότι, όσα αυτοί σας συμβουλεύουν, ποτέ δε σας ωφέλησαν, όσα όμως εγώ σας συμβουλεύω συμφέρουν πάντα και στα δυο πολιτεύματα. Γνωρίζετε, ασφαλώς, ότι ο Επιγένης κι ο Δημοφάνης και ο Κλεισθένης εκμεταλλεύτηκαν για προσωπικό τους όφελος τις συμφορές της πόλης, ενώ για το δημόσιο συμφέρον έγιναν πρόξενοι των μεγαλύτερων συμφορών. Γιατί, έπεισαν εσάς να καταδικάσετε σε θάνατο μερικούς χωρίς δίκη και να

Αξίζει όμως να έχετε υπόψη και τη μετά τους τετρακόσιους κατάσταση της πόλης. Διότι καλά θα κατανοήσετε ότι, όσα αυτοί (οι κατήγοροί μου) σας συμβουλεύουν, ουδέποτε σας ωφέλησαν, όσα όμως εγώ σας συμβουλεύω, είναι συμφέροντα και στη δημοκρατία και στην ολιγαρχία. Διότι γνωρίζετε ότι ο Επιγένης και ο Δημοφάνης και ο Κλεισθένης εκμεταλλεύτηκαν τις συμφορές της πόλης για το προσωπικό τους συμφέρον, και ότι έγιναν αίτιοι των μεγαλύτερων συμφορών στο κράτος. Διότι σας έπεισαν μερικούς να θανατώσετε χωρίς

17177-Λύση

στερήσετε από πολλούς τις περιουσίες άδικα, κι άλλους από τους συμπολίτες μας να εξορίσετε και από άλλους να στερήσετε τα πολιτικά τους δικαιώματα· γιατί, έτσι ενήργησαν, ώστε να μην ενοχλούν τους ενόχους εισπράττοντας από αυτούς χρήματα, αλλά να εξοντώνουν τους αθώους οδηγώντας τους ενώπιόν σας· και δε σταμάτησαν νωρίτερα, παρά μόνον αφού οδήγησαν την πόλη σε εμφύλιο σπαραγμό και στις μεγαλύτερες συμφορές, ενώ οι ίδιοι από φτωχοί έγιναν πλούσιοι. Εσείς όμως έτσι αντιμετώπισατε το πρόβλημα, ώστε δεχθήκατε πίσω τους εξόριστους, δώσατε ξανά τα πολιτικά δικαιώματα σε όσους τα είχαν στερηθεί και ορκιστήκατε μεταξύ σας για ομόνοια·

Μτφρ. Γ.Α. Ράπτης, 2004.

δίκη, πολλών να δημεύσετε τις περιουσίες, άλλους από τους πολίτες να εξορίσετε, και από άλλους να αφαιρέσετε τα πολιτικά τους δικαιώματα· διότι ήταν τέτοιοι, ώστε τους ενόχους λαμβάνοντας από αυτούς χρήματα να μη τους ενοχλούν, τους αθώους όμως καταγγέλλοντάς τους να καταστρέφουν. Και δεν έπαυσαν, έως ότου στην πόλη προκάλεσαν εμφυλίου πολέμους και τις μεγαλύτερες συμφορές, αυτοί όμως, αν και ήταν φτωχοί, έγιναν πλούσιοι. Εσείς, λοιπόν, με αυτόν τον τρόπο τακτοποιήσατε (την κατάσταση που δημιουργήθηκε εξαιτίας των συκοφαντών)· δεχθήκατε τους εξοριστους, δώσατε πολιτικά δικαιώματα σε όσους τα στερήθηκαν, και δώσατε όρκους μεταξύ σας για ομόνοια·

Μτφρ. Σ. Τζουμελέας. [1939]. Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική.

Γ4.

α.

ὕμιν: είναι αντικείμενο στο ρήμα *ἐλυσιτέλησεν*.

ὄντας: είναι κατηγορηματική μετοχή στα *Ἐπιγένην καὶ Δημοφάνην καὶ Κλεισθένην* (από το ρήμα *ἴστε*).

πολλῶν: είναι ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός (γενική κτητική) στο *τὰς οὐσίας*.

ἐπιτίμους: είναι κατηγορούμενο του αντικειμένου *τοὺς ἀτίμους* (από το ρήμα *ἐποιήσατε*).

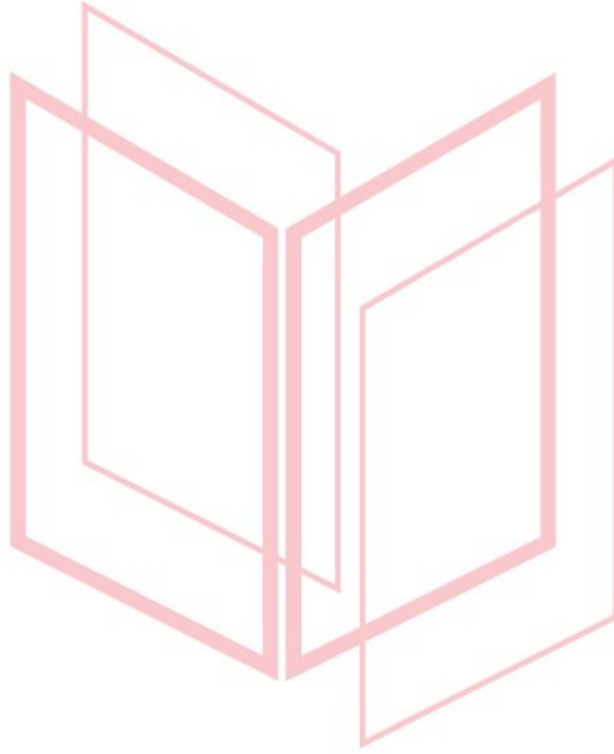
β.

«Καὶ οὐ πρότερον ἐπαύσαντο»: κύρια πρόταση

«Ἔως τὴν μὲν πόλιν εἰς στάσεις καὶ τὰς μεγίστας συμφορὰς κατέστησαν»: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο *ἕως*.

17177-Λύση

(Έως) αὐτοὶ δ' ἐκ πενήτων πλούσιοι ἐγένοντο: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση - συνδέεται με την προηγούμενη χρονική πρόταση με τους αντιθετικούς συνδέσμους *μὲν - δ'(έ)*.

αἰμιπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19162

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§7-8

Ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὔτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα. Καίτοι πᾶσι ῥᾶδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. Ὡστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥᾶδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἵππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι. Ἔτι δέ, ὧ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποικῶς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. Ὅρῳ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλεύοντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱπάρχους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογία, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ανάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Ο Μαντίθεος εκφράζει την πεποίθηση ότι κανείς δεν μπορεί να αποδείξει την ενοχή του.
2. Ο Μαντίθεος προτρέπει τους βουλευτές να λάβουν υπόψη τους μόνο τους καταλόγους με τα ονόματα των ἱπέων από τους οποίους εισπράχθηκαν τα αντίστοιχα ἐπιδόματα.
3. Ο Μαντίθεος παραδέχεται ότι κάποιος από τους πολίτες υπέφεραν εξαιτίας του.
4. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι πολλοί από τους βουλευτές εκλέχθηκαν σε αυτό το αξίωμα, επειδή δεν είχαν υπηρετήσει στο ἱππικό την εποχή των Τριάκοντα.
5. Ο Μαντίθεος καλεί μάρτυρα, για να επιβεβαιώσει τον χρόνο επιστροφής του στην Αθήνα.

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Κατὰ Φίλωνος δοκιμασίας §§9-11

19162

Στον λόγο αυτόν, που εκφωνείται κατά τη διαδικασία της δοκιμασίας του Φίλωνα, ο κατήγορος-βουλευτής προσπαθεί να αποδείξει ότι ο δοκιμαζόμενος είναι ανάξιος να αναλάβει το βουλευτικό αξίωμα.

Επιπλέον, αυτός δεν άλλαξε στάση, όπως (έκαναν) μερικοί πολίτες, όταν είδαν να έχουν επιτυχίες για όσα έκαναν οι προερχόμενοι από τη Φυλή, ούτε έκρινε σκόπιμο να συμμετάσχει σε καμιά από αυτές τις επιτυχίες, επειδή ήθελε να επιστρέψει στη (χώρα του) με την προϋπόθεση ότι (οι δημοκρατικοί) θα είχαν πετύχει το σκοπό τους παρά να επανέλθει μαζί μ' αυτούς, αφού κατορθώσει κάτι από αυτά που συμφέρουν τη δημοκρατία. Ούτε ήρθε στον Πειραιά ούτε μπήκε (εθελοντικά) σε στρατιωτική παράταξη. Και, βέβαια, εκείνος που τολμούσε να σας προδίδει, αν και έβλεπε ότι υπερισχύετε, τι άραγε θα έκανε αν δεν πετυχαίνατε αυτά που θέλαμε; Όσοι λοιπόν λόγω προσωπικής τους συμφοράς δεν πήραν μέρος στους κινδύνους της πόλης είναι άξιοι να τύχουν κάποια συγχώρεση. Γιατί κανείς δε δυστυχεί με τη θέλησή του. Όσοι έκαναν όμως αυτό σκόπιμα (δεν συμμετείχαν), είναι ανάξιοι κάθε συγνώμης. Γιατί αυτό το έκαναν όχι από δυστυχία αλλά από δόλο. Κι έγινε συνήθεια να θεωρείται δίκαιο από όλους τους ανθρώπους για τις ίδιες αδικίες να οργίζονται περισσότερο με εκείνους (που αδικούν), αν και μπορούν να μην το κάνουν, να συγχωρούν δε τους φτωχούς ή τους ανάπηρους, επειδή νομίζουν ότι αυτοί αδικούν ακούσια.

Μτφρ. Γ.Α. Ράπτης

B4. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου να γράψετε μία περίοδο λόγου στη Νέα Ελληνική, όπου η συγκεκριμένη λέξη να χρησιμοποιείται **με διαφορετική σημασία** από αυτήν που έχει στο κείμενο: **καταβαλόντα, ζημιούσθαι, γράμμασιν, δεινόν, αποδείξας**. Μπορείτε να τη χρησιμοποιήσετε **σε οποιαδήποτε μορφή** της (μέρος του λόγου, πτώση, αριθμό, γένος, έγκλιση, χρόνο).

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφών, Ιέρων, κεφ. 5 §§ 1-2

(έκδ. του Marchant, E.C. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1920, ανατ. 1969)

19162

Ο Ιέρωνας, τύραννος των Συρακουσών, στον διάλογό του με τον ποιητή Σιμωνίδη παραθέτει όλα τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι τύραννοι παρουσιάζουν αντιφάσεις στα συναισθήματα και τη συμπεριφορά τους.

Χαλεπὸν δ' ἐρῶ σοι καὶ ἄλλο πάθημα, ὃ Σιμωνίδῃ, τῶν τυράννων. Γινώσκουσι μὲν γὰρ οὐδὲν ἦττον τῶν ιδιωτῶν τοὺς ἀλκίμους τε καὶ σοφοὺς καὶ δικαίους. Τούτους δ' ἀντὶ τοῦ ἄγασθαι φοβοῦνται, τοὺς μὲν ἀνδρείους, μὴ τι τολμήσωσι τῆς ἐλευθερίας ἕνεκεν, τοὺς δὲ σοφοὺς, μὴ τι μηχανήσωνται, τοὺς δὲ δικαίους, μὴ ἐπιθυμήσῃ τὸ πλῆθος ὑπ' αὐτῶν προστατεῖσθαι. Ὅταν δὲ τοὺς τοιούτους διὰ τὸν φόβον ὑπεξαιρῶνται, τίνες ἄλλοι αὐτοῖς καταλείπονται χρῆσθαι ἀλλ' ἢ οἱ ἄδικοί τε καὶ ἀκρατεῖς καὶ ἀνδραποδῶδεις; Οἱ μὲν ἄδικοι πιστευόμενοι, διότι φοβοῦνται ὥσπερ οἱ τύραννοι τὰς πόλεις μήποτε ἐλεύθεραι γενόμεναι ἐγκρατεῖς αὐτῶν γένωνται, οἱ δ' ἀκρατεῖς τῆς εἰς τὸ παρὸν ἐξουσίας ἕνεκα, οἱ δ' ἀνδραποδῶδεις, διότι οὐδ' αὐτοὶ ἀξιοῦσιν ἐλεύθεροι εἶναι. Χαλεπὸν οὖν καὶ τοῦτο τὸ πάθημα ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι, τὸ ἄλλους μὲν ἡγεῖσθαι ἀγαθοὺς ἀνδρας, ἄλλοις δὲ χρῆσθαι ἀναγκάζεσθαι. Ἔτι δὲ φιλόπολιν μὲν ἀνάγκη καὶ τὸν τύραννον εἶναι· ἄνευ γὰρ τῆς πόλεως οὔτ' ἂν σώζεσθαι δύναίτο οὔτ' εὐδαιμονεῖν· ἡ δὲ τυραννὶς ἀναγκάζει καὶ ταῖς ἑαυτῶν πατρίσιν ἐνοχλεῖν.

ὁ ἄλκιμος: ο γενναῖος, ο δυνατός

ἄγαμαί τι: θαυμάζω, επιδοκιμάζω κάτι

προστατέομαι, -οὔμαι ὑπό τινος: κυβερνώμαι, διοικούμαι από κάποιον

ὑπεξαιροῦμαι: απομακρύνω κάποιον

ὁ ἀνδραποδῶδης: ο δουλικός, ο δουλοπρεπής

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «**Χαλεπὸν δ' ἐρῶ ... ἀκρατεῖς καὶ ἀνδραποδῶδεις;**»

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων/φράσεων του κειμένου:

Τούτους: είναι ..... ΣΤΟ .....

διὰ τὸν φόβον: είναι ..... ΣΤΟ .....

τὰς πόλεις: είναι ..... ΣΤΟ .....

19162

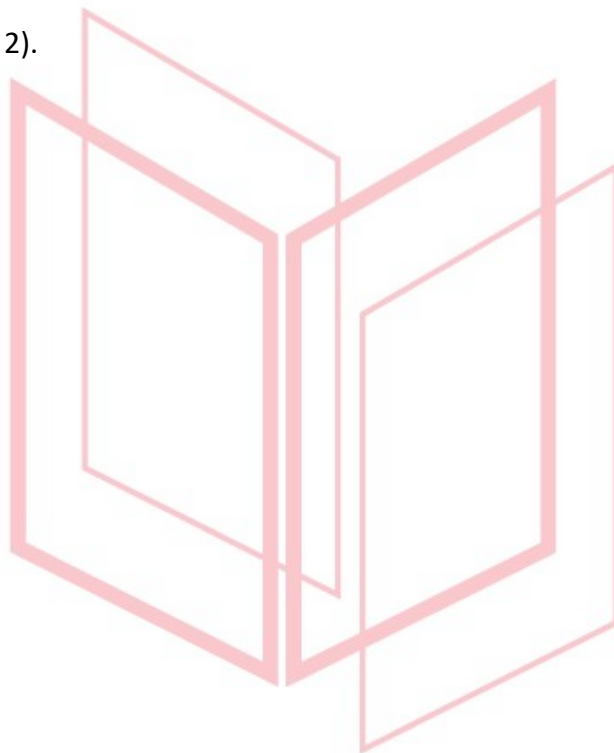
ἐλεύθεροι: είναι ..... στο .....

εἶναι: είναι ..... στο .....

(μονάδες 5)

β. «Οἱ μὲν ἄδικοι... ἀξιοῦσιν ἐλεύθεροι εἶναι» Στην παραπάνω περίοδο να εντοπίσετε και να καταγράψετε την πρόταση που δηλώνει φόβο (μονάδες 3), τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 10

αἰμιμπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19162-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§7-8

A1.

1. – Σ: Ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὐτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα.

2. – Σ: Ὡστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε·

3. – Λ: ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε

4. – Λ: καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἱππευσάντων βουλεύοντας

5. – Σ: Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Κατὰ Φίλωνος δοκιμασίας §§9-11

Επισήμανση: Τα δύο κείμενα σχετίζονται με τη διαδικασία της δοκιμασίας για την ανάληψη βουλευτικού αξιώματος, αμέσως μετά την πτώση του καθεστώτος των Τριάκοντα στην Αθήνα. Γι' αυτό και στα δύο κείμενα καθοριστικό κριτήριο είναι η συμπεριφορά των πρωταγωνιστών (Μαντίθεος, Φίλων) κατά την περίοδο του τυραννικού καθεστώτος. Ωστόσο, διαφοροποιούνται ως προς τον ρόλο του ομιλητή. Ο Κατὰ Φίλωνος δοκιμασίας λόγος εκφωνείται από τον κατηγορο ο οποίος κατηγορεί τον Φίλωνα ότι είναι ανάξιος να αναλάβει το αξίωμα λόγω της σκόπιμης αδράνειάς του κατά την προσπάθεια των δημοκρατικών να επικρατήσουν έναντι των ολιγαρχικών την περίοδο των Τριάκοντα.

B4.

Η αρρώστια τον κατέβαλε και δεν είχε καθόλου δυνάμεις.

Και τα δύο αυτοκίνητα έπαθαν μεγάλη ζημιά και χρειάζονται επισκευή.

Η Χ ήταν δεινή κολυμβήτρια και πήρε το χρυσό μετάλλιο.

Τα γράμματα του ελληνικού αλφαβήτου είναι 24.

Οι αποδείξεις για τις αγορές καταγράφονται πλέον με αυτόματο τρόπο ηλεκτρονικά.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ξενοφῶν, Ἰέρων, κεφ. 5 §§ 1-2

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Θα σου πω κι ένα άλλο από τα δυσάρεστα που παθαίνουν οι τύραννοι, Σιμωνίδη. Αυτοί, παρ' όλο που αναγνωρίζουν τους γενναίους, τους σοφούς και τους δίκαιους όχι λιγότερο απ' ότι οι ιδιώτες, τους φοβούνται μάλλον παρά τους θαυμάζουν

Θα σου πω, Σιμωνίδη, και ένα άλλο δυσάρεστο πάθημα τυράννων. Αυτοί ξέρουν πολύ καλά και τους σεμνούς και τους σοφούς και τους δίκαιους πολίτες, αλλά αντί να τους εκτιμούν τους φοβούνται· άλλους - τους ανδρείους- μήπως και αποτολμήσουν

19162-Λύση

τους ανδρείους, μήπως και τολμήσουν κάτι για χάρη της ελευθερίας· τους σοφούς μήπως και μηχανευτούν κάτι τους δίκαιους, μήπως τους θελήσει το πλήθος για κυβερνήτες του. Κι όταν οι τύραννοι από το φόβο τους τούς ξεπαστρέψουν αυτούς, ποιοι άλλοι θα τους μείνουν για να τους χρησιμοποιούν εκτός από τους άδικους, τους έκλυτους και τους δουλοπρεπείς; Τους άδικους τους εμπιστεύονται, γιατί κι αυτοί φοβούνται, όπως οι τύραννοι, μήπως η πόλη κάποια μέρα γίνει ελεύθερη και ασκήσει πάνω τους την εξουσία της· τους έκλυτους εξαιτίας της ελευθερίας δράσης που έχουν προς το παρόν και τους δουλοπρεπείς, επειδή αυτοί δεν έχουν καμιά αξίωση να είναι ελεύθεροι. Μου φαίνεται λοιπόν δυσάρεστο κι αυτό το πάθημα: άλλους να θεωρείς χρηστούς άνδρες κι άλλους να είσαι αναγκασμένος να χρησιμοποιείς. Επιπλέον, ο τύραννος είναι αναγκασμένος να αγαπά την πόλη του· γιατί χωρίς αυτή δεν μπορεί ούτε να υπάρξει ούτε να ευτυχεί· η τυραννία όμως αναγκάζει τους τυράννους να εγκαλούν την ίδια την πατρίδα τους.

Μτφρ. Λ. Τρουλινός. 1994.

κάτι για χάρη της ελευθερίας τους, άλλους δε, τους σοφούς, μήπως μηχανευτούν κάτι εναντίον τους και τέλος, τους δίκαιους, μήπως επιθυμήσει ο λαός να τον κυβερνήσουν αυτοί. Όταν όλους αυτούς τους απομακρύνουν από φόβο, ποιοι άλλοι απομένουν για να τους χρησιμοποιήσουν, παρά οι άδικοι, οι ανήθικοι και οι δουλοπρεπείς; Οι άδικοι προσελκύουν την εμπιστοσύνη των τυράννων γιατί δεν φοβούνται ότι αν καμιά φορά ελευθερωθούν οι πολιτείες θα ανατεθεί η εξουσία στους άδικους αυτούς. Τους ανήθικους τους εμπιστεύονται γιατί δεν ενδιαφέρονται παρά για την παρούσα εξουσία, ενώ τους δουλοπρεπείς τους θέλουν γιατί ούτε για τον εαυτό τους δεν διεκδικούν την ελευθερία. Πιστεύω, λοιπόν, πως και τούτο το πάθημα είναι δυσάρεστο, δηλαδή αυτούς που τους θεωρείς ως χρηστούς άνδρες να μη μπορείς να τους χρησιμοποιήσεις κι αυτούς που δεν εκτιμάς ν' αναγκάζεσαι να τους χρησιμοποιείς. Ακόμα πρέπει ο τύραννος ν' αγαπά την πόλη του, γιατί χωρίς την πολιτεία δεν μπορεί ούτε να υπάρξει, ούτε να ευδαιμονεί. Η τυραννίδα, όμως, αναγκάζει τους τυράννους να κακομεταχειρίζονται και τις ίδιες τους τις πατρίδες και να τις μειώνουν με τα διάφορα μέτρα τους.

Μτφρ. Τ. Βουρνάς. 1984.

19162-Λύση

α.

Τούτους: είναι αντικείμενο στο ρήμα *φοβοῦνται*.

διὰ τὸν φόβον: είναι εμπρόθετος (επιρρηματικός) προσδιορισμός της αιτίας στο ρήμα *ὑπεξαιρῶνται*.

τὰς πόλεις: είναι αντικείμενο στο ρήμα *φοβοῦνται*.

ἐλεύθεροι: είναι κατηγορούμενο στο *αὐτοὶ* (από το συνδετικό *εἶναι*).

εἶναι: είναι υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα *δοκεῖ* (ειδικό απαρέμφατο).

β. μήποτε ἐλεύθεροι γινόμενοι ἐγκρατεῖς αὐτῶν γένωνται: Δευτερεύουσα (ονοματική) ενδοιαστική πρόταση. Εισάγεται με τον ενδοιαστικό σύνδεσμο *μή (μήποτε)*. Εκφέρεται με υποτακτική (*γένωνται*) λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα *φοβοῦνται*.

αἰμιμπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19166

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§7-8

Ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὐτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα. Καίτοι πᾶσι ῥάδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. Ὡστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥάδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἵππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι. Ἔτι δέ, ὧ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποικῶς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. Ὅρῳ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλεύοντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱπάρχους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογία, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ανάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι επέστρεψε ολόκληρο το επίδομα του ιππέα στο δημόσιο.
2. Ο Μαντίθεος υποστηρίζει την αξιοπιστία και την εγκυρότητα του σανιδίου.
3. Ο Μαντίθεος παραδέχεται ότι οι σύνδικοι, ως συνήγοροι του δημοσίου, τον κατηγορήσαν ότι δεν επέστρεψε το επίδομα του ιππέα.
4. Ο Μαντίθεος αρνείται την κατηγορία, επειδή θεωρεί ότι αποτελεί εμπόδιο στην έγκρισή του ως βουλευτή.
5. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι ο μοναδικός λόγος της απολογίας του είναι ο έλεγχος της ψευδολογίας των κατηγορών του.

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἀριστοτέλης, Ῥητορική 1396b

Ο φιλόσοφος ορίζει τη ρητορική ως τέχνη της πειθούς, ταξινομεί τους τρόπους πειθούς (επίκληση στη λογική, στο συναίσθημα και στο ήθος του ομιλητή) και προσθέτει ότι ο

19166

ρήτορας μεταχειρίζεται τους ρητορικούς συλλογισμούς, τα ένθυμήματα και τα παραδείγματα.

Δύο είδη ενθυμημάτων υπάρχουν: μερικά αποδεικνύουν ότι κατιτί είναι ή δεν είναι, κάποια άλλα ελέγχουν τα δύο αυτά είδη διαφέρουν μεταξύ τους όπως ο έλεγχος και ο συλλογισμός στη διαλεκτική. Στο αποδεικτικό ενθύμημα συνάγεται συμπέρασμα από προτάσεις που το περιεχόμενό τους είναι κοινής αποδοχής, ενώ στο ελεγκτικό ενθύμημα συνάγεται συμπέρασμα που δεν είναι αποδεκτό από τον αντίπαλο.

Μτφρ. Δ. Λυπουρλής

B4. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής με **σύνθετες ομόρριζες λέξεις** της μετοχής **καταβαλόντα**, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- Εξαιτίας της πράξης του τιμωρήθηκε από τη διευθύντρια του σχολείου με ημερήσια .....
- Τον ..... και τον σκότωσε.
- Ήταν πολύ ισχυρός χαρακτήρας και ήθελε πάντα να ..... τη γνώμη του.
- Την ερωτεύτηκε με την πρώτη ματιά! Ήταν ένας ..... έρωτας.
- Δεν μπορούσε να ακούσει καθαρά τι του έλεγε, επειδή είχε πολλές ..... στο δίκτυο.

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Δήμου καταλύσεως άπολογία §§25-26

(έκδ. του Albin, U. Φλωρεντία: Sansoni, 1955)

Ο ομιλητής προσπαθεί να αποδείξει ότι, μολονότι παρέμεινε στην Αθήνα κατά την περίοδο της διακυβέρνησης των Τριάκοντα, δεν υπήρξε συνεργός ή ομοϊδεάτης τους. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα αναφέρεται στο ολιγαρχικό πραξικόπημα κατά τη διάρκεια του Πελοποννησιακού Πολέμου, που ανέτρεψε το δημοκρατικό πολίτευμα και εγκαθίδρυσε τη λεγόμενη «Αρχή των 400».

Ἄξιον δὲ μνησθῆναι <καί> τῶν μετὰ τοὺς τετρακοσίους πραγμάτων· εὖ γὰρ εἴσεσθε ὅτι, ἃ μὲν οὗτοι συμβουλεύουσιν, οὐδεπώποτε ὑμῖν ἔλυσιτέλησεν, ἃ δ' ἐγὼ παραινῶ,

19166

ἀμφοτέραις ἀεὶ ταῖς πολιτείαις συμφέρει. ἴστε γὰρ Ἐπιγένην καὶ Δημοφάνην καὶ Κλεισθένην ἰδίᾳ μὲν καρπωσαμένους τὰς τῆς πόλεως συμφοράς, δημοσίᾳ δὲ ὄντας μεγίστων κακῶν αἰτίους. Ἐνίων μὲν γὰρ ἔπεισαν ὑμᾶς ἀκρίτων θάνατον καταψηφίσασθαι, πολλῶν δὲ ἀδίκως δημεῦσαι τὰς οὐσίας, τοὺς δ' ἐξελάσαι καὶ ἀτιμῶσαι τῶν πολιτῶν· τοιοῦτοι γὰρ ἦσαν ὥστε τοὺς μὲν ἡμαρτηκότας ἀργύριον λαμβάνοντες ἀφιέναι, τοὺς δὲ μηδὲν ἠδικηκότας εἰς ὑμᾶς εἰσιόντες ἀπολλύναι. Καὶ οὐ πρότερον ἐπαύσαντο, ἕως τὴν μὲν πόλιν εἰς στάσεις καὶ τὰς μεγίστας συμφοράς κατέστησαν, αὐτοὶ δ' ἐκ πενήτων πλούσιοι ἐγένοντο. Ὑμεῖς δὲ οὕτως διετέθητε ὥστε τοὺς μὲν φεύγοντας κατεδέξασθε, τοὺς δ' ἀτίμους ἐπιτίμους ἐποιήσατε, τοῖς δ' ἄλλοις περὶ ὁμοιοῦς ὄρκους ὤμνυτε·

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «**Ἄξιον δὲ μνησθῆναι <καὶ> ... ἀτιμῶσαι τῶν πολιτῶν**».

Μονάδες 20

Γ4.

α. **μνησθῆναι, καταψηφίσασθαι**: Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων απαρεμφάτων, να γράψετε τα υποκείμενά τους και να ελέγξετε αν έχουμε ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία.

(μονάδες 4)

β. «**εὖ γὰρ εἴσεσθε ὅτι, ἃ μὲν οὔτοι συμβουλεύουσιν, οὐδεπώποτε ὑμῖν ἐλυσιτέλησεν**»:
Να αναγνωρίσετε τις προτάσεις του αποσπάσματος (μονάδες 3), το είδος τους και τον συντακτικό τους ρόλο (μονάδες 3).

Μονάδες 10

19166-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§7-8

A1.

1. – Λ: οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα
2. – Λ:· ἕκ μὲν γὰρ τούτων ῥάδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ
3. – Λ: οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκοις
4. – Λ: οὐκ ἂν ἦ ἕξαρνος ὡς δεινόν τι πεποιηκώς
5. – Σ: ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ἀριστοτέλης, Ῥητορική 1396b

Επισήμανση: Στο συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο ο Αριστοτέλης διακρίνει τις κατηγορίες των ενθυμημάτων (βραχυλογικῶν συνήθως συλλογισμῶν) που χρησιμοποιούνταν από τους ρήτορες. Η διάκριση αυτή μπορεί να επιβεβαιωθεί στο απόσπασμα από τον λόγο του Λυσία, αξιοποιώντας τους συλλογισμούς που διατυπώνει ο Μαντίθεος.

B4.

αποβολή, πυροβόλησε, επιβάλει, κεραυνοβόλος, παρεμβολές

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Δήμου καταλύσεως ἀπολογία §§25-26

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Αξίζει να αναφερθούμε και στην κατάσταση μετά τους τετρακόσιους· γιατί θα κατανοήσετε καθαρά ότι, όσα αυτοί σας συμβουλεύουν, ποτέ δε σας ωφέλησαν, όσα όμως εγώ σας συμβουλεύω συμφέρουν πάντα και στα δυο πολιτεύματα. Γνωρίζετε, ασφαλώς, ότι ο Επιγένης κι ο Δημοφάνης και ο Κλεισθένης εκμεταλλεύτηκαν για προσωπικό τους όφελος τις συμφορές της πόλης, ενώ για το δημόσιο συμφέρον έγιναν πρόξενοι των μεγαλύτερων συμφορών. Γιατί, έπεισαν εσάς να καταδικάσετε σε θάνατο μερικούς χωρίς δίκη και να στερήσετε από πολλούς τις περιουσίες άδικα, κι άλλους από τους συμπολίτες μας να εξορίσετε και από

Αξίζει όμως να έχετε υπόψη και τη μετά τους τετρακόσιους κατάσταση της πόλης. Διότι καλά θα κατανοήσετε ότι, όσα αυτοί (οι κατήγοροί μου) σας συμβουλεύουν, ουδέποτε σας ωφέλησαν, όσα όμως εγώ σας συμβουλεύω, είναι συμφέροντα και στη δημοκρατία και στην ολιγαρχία. Διότι γνωρίζετε ότι ο Επιγένης και ο Δημοφάνης και ο Κλεισθένης εκμεταλλεύτηκαν τις συμφορές της πόλης για το προσωπικό τους συμφέρον, και ότι έγιναν αίτιοι των μεγαλύτερων συμφορών στο κράτος. Διότι σας έπεισαν μερικούς να θανατώσετε χωρίς δίκη, πολλών να δημεύσετε τις περιουσίες, άλλους από τους πολίτες να εξορίσετε, και

19166-Λύση

άλλους να στερήσετε τα πολιτικά τους δικαιώματα· γιατί, έτσι ενήργησαν, ώστε να μην ενοχλούν τους ενόχους εισπράττοντας από αυτούς χρήματα, αλλά να εξοντώνουν τους αθώους οδηγώντας τους ενώπιόν σας· και δε σταμάτησαν νωρίτερα, παρά μόνον αφού οδήγησαν την πόλη σε εμφύλιο σπαραγμό και στις μεγαλύτερες συμφορές, ενώ οι ίδιοι από φτωχοί έγιναν πλούσιοι. Εσείς όμως έτσι αντιμετωπίσατε το πρόβλημα, ώστε δεχθήκατε πίσω τους εξορίστους, δώσατε ξανά τα πολιτικά δικαιώματα σε όσους τα είχαν στερηθεί και ορκιστήκατε μεταξύ σας για ομόνοια·

Μτφρ. Γ.Α. Ράπτης. 2004.

από άλλους να αφαιρέσετε τα πολιτικά τους δικαιώματα· διότι ήταν τέτοιοι, ώστε τους ενόχους λαμβάνοντας από αυτούς χρήματα να μη τους ενοχλούν, τους αθώους όμως καταγγέλλοντάς τους να καταστρέφουν. Και δεν έπαυσαν, έως ότου στην πόλη προκάλεσαν εμφύλιους πολέμους και τις μεγαλύτερες συμφορές, αυτοί όμως, αν και ήταν φτωχοί, έγιναν πλούσιοι. Εσείς, λοιπόν, με αυτόν τον τρόπο τακτοποιήσατε (την κατάσταση που δημιουργήθηκε εξαιτίας των συκοφαντών)· δεχθήκατε τους εξορίστους, δώσατε πολιτικά δικαιώματα σε όσους τα στερήθηκαν, και δώσατε όρκους μεταξύ σας για ομόνοια·

Μτφρ. Σ. Τζουμελέας. [1939]. Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική.

Γ4.

α. μνησθῆναι: (τελικό απαρέμφατο) είναι υποκείμενο της απρόσωπης έκφρασης *ἄξιον ἐστί*, υποκείμενο εννοείται το *ὕμᾱς* ή *ἡμᾶς*: ετεροπροσωπία.

καταψηφίσασθαι: (τελικό απαρέμφατο) είναι αντικείμενο στο ρήμα *ἔπεισαν*, *οὗτοι* (Επιγένης, Δημοφάνης, Κλεισθένης), υποκείμενο του απαρεμφάτου είναι το «*ὕμᾱς*»: ετεροπροσωπία.

β. εὖ γὰρ εἴσεσθε: κύρια πρόταση

ὅτι οὐδεπώποτε ὑμῖν ἐλυσιτέλησεν: δευτερεύουσα (ονοματική) ειδική πρόταση [εισάγεται με τον σύνδεσμο *ὅτι* και εκφέρεται με οριστική (*ἐλυσιτέλησεν*)], είναι αντικείμενο στο ρήμα *εἴσεσθε*.

ἃ μὲν οὗτοι συμβουλεύουσιν: δευτερεύουσα (ονοματική) αναφορική πρόταση [εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *ἃ* και εκφέρεται με οριστική (*συμβουλεύουσιν*)], είναι υποκείμενο στο ρήμα *ἐλυσιτέλησεν* (αττική σύνταξη).

19169

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§7-8

Ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὐτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα. Καίτοι πᾶσι ῥᾶδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. Ὡστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥᾶδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἵππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι. Ἔτι δέ, ὧ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποικώς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. Ὅρῳ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλεύοντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱπάρχους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογία, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ανάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Στο παραπάνω απόσπασμα ο Μαντίθεος διατυπώνει δύο συγκεκριμένα συμπεράσματα απευθυνόμενος στους βουλευτές. Να τα αναδιατυπώσετε με δικά σας λόγια.

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Δήμου καταλύσεως ἀπολογία §18

Στον λόγο του «Δήμου καταλύσεως ἀπολογία», ο ρήτορας προσπαθεῖ ν' ἀποδείξει ὅτι οἱ κατήγοροί του τον συκοφαντοῦν ἀδίκῃ καὶ ὅτι οἰ ἴδιος τὴν περίοδο τῶν Τριάκοντα ἐδρασε ὡς δημοκράτης.

Νομίζω, ἄνδρες δικαστές, ὅτι δε θα μισοῦσατε δίκαια αὐτοὺς που στὴν περίοδο τῆς ολιγαρχίας δεν εἶχαν πάθει κανένα κακό, ἐνῶ πρέπει νὰ οργίζεσθε ἐναντίον ἐκείνων που βασάνισαν τὸ λαό, οὔτε νὰ νομίζετε ἐχθροὺς ὅσους δεν ἐφυγαν (ἀπὸ τὴν Αθήνα) ἀλλὰ αὐτοὺς που σας ἐξόρισαν, οὔτε αὐτοὺς που ἐπιδίωξαν νὰ σώσουν τὴν περιουσία τους ἀλλὰ αὐτοὺς που ἀφαίρεσαν τὴν περιουσία ἀπὸ ἄλλους, οὔτε αὐτοὺς που ἐμείναν στὴν πόλη γιὰ νὰ σώσουν τὴ ζωὴ τους ἀλλὰ αὐτοὺς που συνεργάστηκαν με τους τριάντα τυράννους γιὰτί ἠθέλαν νὰ καταστρέψουν ἄλλους. Ἀν, πάλι, νομίζετε ὅτι πρέπει νὰ ἐξοντώσετε εσεῖς ὅσους ἐκείνοι ξέχασαν νὰ ἀδικήσουν, δε θα ἐξαίρεθῆ κανένας πολίτης.

Μτφρ. Γ.Α. Ράπτης

B4. Να επιλέξετε για καθεμία αρχαιοελληνική λέξη της στήλης Α την **ετυμολογικά συγγενή** της νεοελληνική λέξη της στήλης Β:

A	B
1. φυλάρχους	α. αρχηγός β. φυλλάδιο
2. καταστάσεις	α. καταστολή β. στάσιμο
3. ἔξαρκος	α. ἄρνηση β. ἐξάρθρωση
4. πέπονθε	α. πάθος β. πεπόνι
5. Ἀνάβηθι	α. βυθός β. βήμα

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφών, *Αγησίλαος* §§1.23-1.25.8

(έκδ. του Marchant, E.C. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1920, ανατ. 1969)

Στο έργο αυτό ο Ξενοφών εγκωμιάζει τον Σπαρτιάτη βασιλιά Αγησίλαο τον Β΄, που βασίλευσε από το 399 έως το 360 π.Χ. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα αναφέρεται στην εκστρατεία του στην Μ. Ασία και στην προσπάθειά του να συγκροτήσει ιππικό.

Ἐπεὶ μέντοι ἀνὰ τὰ πεδία οὐδὲ ἐν τῇ Φρυγίᾳ ἐδύνατο στρατεύεσθαι διὰ τὴν Φαρναβάζου ἰππεῖαν, ἔδοξεν αὐτῷ ἰππικὸν κατασκευαστέον εἶναι, ὡς μὴ δραπετεύοντα πολεμεῖν δέοι αὐτόν. Τοὺς μὲν οὖν πλουσιωτάτους ἐκ πασῶν τῶν ἐκεῖ πόλεων ἵπποτροφεῖν κατέλεξε. Προεῖπε δέ, ὅστις παρέχοιτο ἵππον καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρα δόκιμον, ὡς ἐξέσοιτο αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι· καὶ ἐποίησεν οὕτως ἕκαστον προθύμως ταῦτα πράττειν ὥσπερ ἂν τις τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθανούμενον προθύμως μαστεύοι. Ἔταξε δὲ καὶ πόλεις ἐξ ὧν δέοι τοὺς ἰππέας παρασκευάζειν, νομίζων ἐκ τῶν ἵπποτρόφων πόλεων εὐθύς καὶ φρονηματίας μάλιστα ἂν ἐπὶ τῇ ἰππικῇ γενέσθαι. Καὶ τοῦτ' οὖν ἀγαστῶς ἔδοξε πρᾶξι, ὅτι κατεσκεύαστο τὸ ἰππικὸν αὐτῷ καὶ εὐθύς ἐρρωμένον ἦν καὶ ἐνεργόν. Ἐπειδὴ δὲ ἕαρ ὑπέφαινε, συνήγαγε

19169

πᾶν τὸ στράτευμα εἰς Ἔφεσον· ἀσκήσαι δὲ καὶ αὐτὸ βουλόμενος ἄθλα προὔθηκε καὶ ταῖς ἵππικαῖς τάξεσιν, ἧτις κράτιστα ἂν ἵππευοί, καὶ ταῖς ὀπλιτικάῃς, ἧτις ἂν ἄριστα σωματῶν ἔχοι· καὶ πελτασταῖς δὲ καὶ τοξόταις ἄθλα προὔθηκεν, οἵτινες κράτιστοι τὰ προσήκοντα ἔργα φαίνοιντο.

ἀνά τὰ πεδία: στις πεδιάδες

κατέλεξε: στρατολόγησε

μαστεύοι: αναζητά, ψάχνει να βρει

φρονηματίας: με υψηλό φρόνημα, υπερηφάνεια

ὑπέφαινε: άρχιζε να φαίνεται

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*Προεῖπε δέ, ... ἦν καὶ ἐνεργόν*».

Μονάδες 20

Γ4. α. Να προσδιορίσετε τη συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων απαρεμφάτων του κειμένου και να ελέγξετε αν έχουμε ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία:

ἵπποτροφεῖν: Είναι ..... στο ..... Υποκείμενο ρήματος: .....

Υποκείμενο απαρεμφάτου: ..... Έχουμε: .....

πράττειν: Είναι ..... στο ..... Υποκείμενο ρήματος: .....

Υποκείμενο απαρεμφάτου: ..... Έχουμε: .....

παρασκευάζειν: Είναι ..... στο ..... Υποκείμενο ρήματος: .....

Υποκείμενο απαρεμφάτου: ..... Έχουμε: .....

(μονάδες 6)

β. «ὡς ἐξέσοιτο αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι»: Να αναγνωριστεί το είδος της πρότασης, η εισαγωγή, η εκφορά και ο συντακτικός ρόλος της. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19169-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ *Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§7-8*

A1.

Ο Μαντίθεος επιχειρηματολογεί και καταλήγει στα εξής συμπεράσματα. Αρχικά, συμπεραίνει ότι το *σανίδιον* δεν είναι αξιόπιστο στοιχείο ενοχής, σε αντίθεση με τους καταλόγους των φυλάρχων, που είναι το πλέον αξιόπιστο τεκμήριο αθωότητας του Μαντίθεου. Στη συνέχεια, καταλήγει στη διαπίστωση ότι απολογείται ενώπιον της Βουλής μόνο και μόνο, επειδή οι κατηγοροί του είχαν το θράσος να τον συκοφαντήσουν.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ *Λυσίας, Δήμου καταλύσεως άπολογία §18*

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο αναφέρεται, όπως και το πρωτότυπο κείμενο, στην κατηγορία της συνεργασίας με το καθεστώς των Τριάκοντα. Κοινό τόπο των δύο αποσπασμάτων αποτελεί όχι μόνο η αποστασιοποίηση των δύο κατηγορουμένων από τις πρακτικές και μεθόδους του καθεστώτος των Τριάκοντα αλλά και από τα κριτήρια που θέτουν για την αξιολόγηση του πολίτη, προτάσσοντας εκείνο της μη διάπραξης αδικιών προς τους συμπολίτες τους. Θα μπορούσε, επίσης, να εξεταστεί και ο κοινός τρόπος διεκδίκησης της εύνοιας του ακροατηρίου από τους δύο ομιλητές.

B4. 1-α, 2-β, 3-α, 4-α, 5-β

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ *Ξενοφών, Ἀγησίλαος §§ 1.23-1.25.8*

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Επειδή όμως δεν μπορούσε να επιχειρεί εκστρατείες ούτε σε πεδινές περιοχές ούτε στη Φρυγία εξαιτίας του ιππικού του Φαρναβάζου, αποφάσισε να συγκροτήσει ιππικό, ώστε να μην χρειάζεται ν' αποφεύγει συνέχεια τον πόλεμο. Διάλεξε λοιπόν απ' όλες τις εκεί πόλεις τους πιο πλούσιους για να τρέφουν άλογα και ανακοίνωσε επίσημα ότι όποιος δώσει ένα άλογο, όπλα και έναν ικανό στρατιώτη, θα απαλλαγεί από τη στράτευση. Και με αυτόν τον τρόπο ανάγκασε τον καθένα να κάνει τόσο πρόθυμα αυτά τα πράγματα, όσο πρόθυμα

Επειδή λοιπόν στις πεδινές περιοχές ούτε στη Φρυγία δεν μπορούσε να πολεμήσει, αποφάσισε να σχηματίσει ιππικό, για να μη είναι υποχρεωμένος να αποφεύγει να πολεμά. Ανέθεσε λοιπόν στους πλουσιωτέρους από τους κατοίκους των εκεί πόλεων να τρέφουν ίππους, δήλωσε δε ότι εκείνος που θα παρείχε έναν ίππο και όπλα και έναν γυμνασμένο ιππέα, θα απαλλασσόταν της στρατιωτικής υπηρεσίας. Κατ' αυτόν τον τρόπο κατόρθωσε όλοι να κάνουν αυτά πρόθυμα, καθώς φροντίζει πρόθυμα ο καθένας για εκείνον που δέχεται

19169-Λύση

θα έψαχνε κανείς κάποιον άλλο, για να πεθάνει αντί γι' αυτόν. Καθόρισε και τις πόλεις, από τις οποίες έπρεπε να εκπαιδεύονται οι ιππείς, γιατί είχε τη γνώμη ότι από τις πόλεις που τρέφουν άλογα, θα έβγαιναν σίγουρα ιππείς με συναίσθηση υπεροχής στις δεξιότητές τους. Και φάνηκε ότι έκανε μια θαυμαστή ενέργεια, συγκρότησε δηλαδή ιππικό, που έγινε γρήγορα πολύ ισχυρό και ετοιμοπόλεμο. Όταν άρχισε να μυρίζει άνοιξη, μάζεψε ολόκληρο το στράτευμα στην Έφεσο. Και επειδή ήθελε να το εκπαιδεύσει, καθιέρωσε βραβεία για τα τάγματα του ιππικού, για όποιο θα ήταν το καλύτερο στην ιππική τέχνη, καθώς και για τα τάγματα των οπλιτών, όποιο θα είχε άριστη φυσική κατάσταση. Καθιέρωσε επίσης βραβεία για τους πελταστές και τους τοξότες, όποιοι θα αποδεικνύονταν οι καλύτεροι στις ασκήσεις της ειδικότητάς τους.

Μτφρ. Π. Βλαχάκος & Γ.Α. Ράπτης. 2003.

να πεθάνει προς χάριν του. Όρισε δε και τις πόλεις από τις οποίες έπρεπε να προμηθεύονται τους ιππείς, όντας βέβαιος ότι οι καταγόμενοι από τις ιπποτρόφους πόλεις γρήγορα θα γίνονταν και τολμηροί στην ιππασία. Και αυτά αξιέπαινα τα έκαμε, διότι έτσι κατάρτισε ιππικό γενναίο και δραστήριο. Κατά δε την αρχή της άνοιξης συγκέντρωσε όλο τον στρατό του στην Έφεσο. Θέλοντας δε να τον γυμνάσει, προκήρυξε βραβεία, και στις τάξεις του ιππικού για εκείνους που θα ίππευαν καλύτερα, στους άνδρες του πεζικού για εκείνους που είχαν τα άριστα σώματα. Και στους πελταστές και τους τοξότες προκήρυξε βραβεία, για εκείνους οι οποίοι θα φαίνονταν ικανότεροι στα ίδια τους έργα.

Μτφρ. Κ. Καιροφύλας. [1939] χ.χ. Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική.

Γ4.

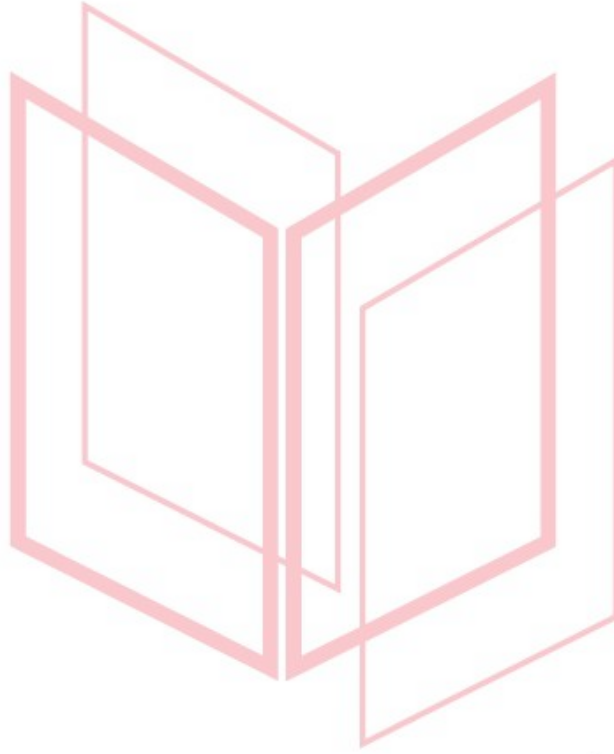
α. *ίπποτροφεΐν*: Είναι (τελικό απαρέμφατο) αντικείμενο στο *κατέλεξε*. (μονάδα 1)
Υποκείμενο ρήματος: εννοείται *οὗτος*. Υποκείμενο παρεμφάτου: *τούς πλουσιωτάτους*.
Έχουμε ετεροπροσωπία. (μονάδα 1)

***πράττειν*:** Είναι (τελικό απαρέμφατο) αντικείμενο στο *έποιησεν*. (μονάδα 1) Υποκείμενο ρήματος εννοείται *οὗτος*. Υποκείμενο παρεμφάτου *έκαστον*. Έχουμε ετεροπροσωπία. (μονάδα 1)

***παρασκευάζειν*:** Είναι (τελικό απαρέμφατο) αντικείμενο στο *Έταξε*. (μονάδα 1) Υποκείμενο ρήματος *οὗτος*. Υποκείμενο παρεμφάτου *οὗτοι*. Έχουμε ετεροπροσωπία. (μονάδα 1)

19169-Λύση

β. «ὡς ἐξέσσιτο αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι»: Δευτερεύουσα (ονοματική) ειδική πρόταση, αντικείμενο στο ρήμα *Προεῖπε*. Εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο *ὡς* (: υποκειμενική γνώμη) και εκφέρεται με ευκτική πλαγίου λόγου (γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου).

αἰμιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

20581

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§7-8

Ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὐτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα. Καίτοι πᾶσι ῥάδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. Ὡστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥάδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἵππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι. Ἔτι δέ, ὧ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποικῶς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. Ὅρῳ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλεύοντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγοὺς καὶ ἱπάρχους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογία, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ανάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. «Ὡστε πολὺ ἂν δικαιότερον.... πιστεύοιτε»: Με ποια επιχειρήματα καταλήγει ο Μαντίθεος στο συγκεκριμένο συμπέρασμα και με ποια εκφραστικά μέσα ενισχύει την επιχειρηματολογία του;

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Δήμου καταλύσεως ἀπολογία §18

Στον λόγο του «Δήμου καταλύσεως ἀπολογία», ο ρήτορας προσπαθεῖ ν' ἀποδείξει ὅτι οἱ κατήγοροί του τον συκοφαντοῦν ἀδίκως καὶ ὅτι ὁ ἴδιος τὴν περίοδο τῶν Τριάκοντα ἔδρασε ὡς δημοκράτης.

Νομίζω, ἄνδρες δικαστές, ὅτι δε θα μισοῦσατε δίκαια αὐτοὺς που στὴν περίοδο τῆς ολιγαρχίας δὲν εἶχαν πάθει κανένα κακό, ἐνῶ πρέπει νὰ οργίζεσθε ἐναντίον ἐκείνων που βασάνισαν τὸ λαό, οὔτε νὰ νομίζετε ἐχθροὺς ὅσους δὲν ἔφυγαν (ἀπὸ τὴν Αθήνα) ἀλλὰ αὐτοὺς που σας ἐξόρισαν, οὔτε αὐτοὺς που ἐπιδίωξαν νὰ σώσουν τὴν περιουσία τους ἀλλὰ αὐτοὺς που ἀφαίρεσαν τὴν περιουσία ἀπὸ ἄλλους, οὔτε αὐτοὺς που ἐμείναν στὴν πόλη γιὰ νὰ σώσουν τὴ ζωὴ τους ἀλλὰ αὐτοὺς που συνεργάστηκαν με τοὺς τριάντα τυράννους γιὰτὶ ἠθέλανε νὰ καταστρέψουν ἄλλους. Ἄν, πάλι, νομίζετε ὅτι πρέπει νὰ ἐξοντώσετε ἐσεῖς ὅσους ἐκεῖνοι ἔχεσαν νὰ ἀδικήσουν, δε θα ἐξαιρεθεῖ κανένας πολίτης.

Μτφρ. Γ.Α. Ράπτης

20581

B2. Αφού διαβάσετε με προσοχή και τα δύο κείμενα (πρωτότυπο και μεταφρασμένο) που σας έχουν δοθεί, να συγκρίνετε τον τρόπο με τον οποίο και οι δύο κατηγορούμενοι προσπαθούν να αποδείξουν πως δεν υπήρξαν συνεργοί των Τριάκοντα τυράννων.

Μονάδες 10

B3. Να συνδέσετε καθεμία από τις φράσεις της στήλης Α με μία φράση της στήλης Β, ώστε να συμπληρώνεται ορθά το νόημά της. Δύο φράσεις της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Οι δημιουργοί και διδάσκαλοι της συστηματικής ρητορικής	α. δεν έχει καθορισμένο αντικείμενο να διδάξει ούτε αξιόπιστη μέθοδο.
2. Επίκεντρο της συστηματικής ρητορικής εξελίχθηκε η Αθήνα, γιατί	β. το προοίμιον, η διήγησις, η πίστις και ο επίλογος.
3. Ο Πλάτων αρνείται να χαρακτηρίσει επιστήμη ή τέχνη τη ρητορική, γιατί	γ. ήταν ο Συρακόσιος Κόραξ και ο επίσης Συρακόσιος μαθητής του Τ(ε)ισίας.
4. Οι συμβουλευτικοί είναι λόγοι που εκφωνούνταν	δ. η διήγησις, η πίστις και ο επίλογος. ε. στα δικαστήρια.
5. Τα μέρη του ρητορικού λόγου είναι	ζ. την ευνοούσαν η δημοκρατία, οι πολύλογοι Αθηναίοι, το μέγεθος της πόλης και οι σοφιστές που ζούσαν σε αυτή. η. στις συνελεύσεις του λαού.

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφῶν, *Ἰέρων*, κεφ. 5, §§ 1-2

(έκδ. του Marchant, E.C. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1920, ανατ. 1969)

Ο Ιέρωνας, τύραννος των Συρακουσών, στον διάλογό του με τον ποιητή Σιμωνίδη παραθέτει όλα τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι τύραννοι παρουσιάζουν αντιφάσεις στα συναισθήματα και τη συμπεριφορά τους.

Χαλεπὸν δ' ἔρω σοι καὶ ἄλλο πάθημα, ὃ Σιμωνίδη, τῶν τυράννων. Γινώσκουσι μὲν γὰρ οὐδὲν ἦττον τῶν ιδιωτῶν τοὺς ἀλκίμους τε καὶ σοφοὺς καὶ δικαίους. Τούτους δ' ἀντι τοῦ ἄγασθαι φοβοῦνται, τοὺς μὲν ἀνδρείους, μὴ τι τολμήσωσι τῆς ἐλευθερίας ἕνεκεν, τοὺς δὲ σοφοὺς, μὴ

20581

τι μηχανήσονται, τοὺς δὲ δίκαιους, μὴ ἐπιθυμήσῃ τὸ πλῆθος ὑπ' αὐτῶν προστατεῖσθαι. Ὅταν δὲ τοὺς τοιοῦτους διὰ τὸν φόβον ὑπεξαιρῶνται, τίνες ἄλλοι αὐτοῖς καταλείπονται χρῆσθαι ἀλλ' ἢ οἱ ἄδικοί τε καὶ ἀκρατεῖς καὶ ἀνδραποδώδεις; Οἱ μὲν ἄδικοι πιστευόμενοι, διότι φοβοῦνται ὥσπερ οἱ τύραννοι τὰς πόλεις μήποτε ἐλεύθεραι γενόμεναι ἐγκρατεῖς αὐτῶν γένωνται, οἱ δ' ἀκρατεῖς τῆς εἰς τὸ παρὸν ἐξουσίας ἕνεκα, οἱ δ' ἀνδραποδώδεις, διότι οὐδ' αὐτοὶ ἀξιοῦσιν ἐλεύθεροι εἶναι. Χαλεπὸν οὖν καὶ τοῦτο τὸ πάθημα ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι, τὸ ἄλλους μὲν ἡγεῖσθαι ἀγαθοὺς ἄνδρας, ἄλλοις δὲ χρῆσθαι ἀναγκάζεσθαι. Ἐτι δὲ φιλόπολιν μὲν ἀνάγκη καὶ τὸν τύραννον εἶναι· ἄνευ γὰρ τῆς πόλεως οὔτ' ἂν σῶζεσθαι δύναίτο οὔτ' εὐδαιμονεῖν· ἡ δὲ τυραννὶς ἀναγκάζει καὶ ταῖς ἑαυτῶν πατρίσιν ἐνοχλεῖν.

ὁ ἄλκιμος: ο γενναῖος, ο δυνατός

ἄγαμαί τι: θαυμάζω, επιδοκιμάζω κάτι

προστατέομαι, -οὔμαι ὑπό τινος: κυβερνώμαι, διοικούμαι ἀπό κάποιον

ὑπεξαιροῦμαι: απομακρύνω κάποιον

ὁ ἀνδραποδώδης: ο δουλικός, ο δουλοπρεπής

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ2. Ποιους ἀνθρώπους, κατὰ κύριο λόγο, οἱ τύραννοι ἐμπιστεύονται καὶ γιὰ ποιους λόγους, σύμφωνα με τὸν Ἰέρωνα;

Μονάδες 10

Γ3.

α.

σοι: Να γράψετε τὴν ἴδια πτώση στὸν ἄλλο ἀριθμὸ καὶ στὸ τρίτο πρόσωπο.

καταλείπονται: Να γράψετε τὸ ἴδιο πρόσωπο στὴν υποτακτικὴ ἐνεστώτα καὶ ἀορίστου (στὴν ἴδια φωνή καὶ διάθεση).

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (μονάδες 4)

β. ἡ δὲ τυραννὶς ἀναγκάζει καὶ ταῖς ἑαυτῶν πατρίσιν ἐνοχλεῖν: Στὸ παραπάνω ἀπόσπασμα νὰ ἐντοπίσετε δύο οὐσιαστικά τῆς τρίτης κλίσης καὶ νὰ τὰ γράψετε στὴν κλητικὴ πτώση τοῦ ἀριθμοῦ ποὺ βρίσκονται.

(μονάδες 6)

Μονάδες 10

*Οἱ παρατηρήσεις Α1, Β4, Γ1, Γ4 ποὺ ἀναφέρονται στὰ ἴδια κείμενα (διδαγμένο, παράλληλο, ἀδίδακτο) ἔχουν διατυπωθεῖ στὸ ἀρχεῖο με τὴν ονομασία GEL_CLB_AEG_DOC_1_15876.

20581-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§7-8

Διευκρίνιση: Οι προτεινόμενες απαντήσεις στις ερμηνευτικές παρατηρήσεις είναι ενδεικτικές. Αξιοποιούνται κατά κύριο λόγο τα ερμηνευτικά σχόλια του σχολικού βιβλίου, καθώς και οι κειμενικές αναφορές. Τόσο οι παρατηρήσεις όσο και οι απαντήσεις λαμβάνουν υπόψη τις επικαιροποιημένες οδηγίες του ΙΕΠ για το σχολικό έτος 2021-22.

B1. Ο Μαντίθεος επικαλείται, αντί του αναξιόπιστου *σανιδίου*, τους καταλόγους των φυλάρχων, οι οποίοι ήταν αναγκαίο να είναι ακριβείς (*ἀναγκαῖον ἦν*), αλλιώς θα έπρεπε οι ίδιοι να καταβάλουν το επίδομα, αν απέκρυπταν έναν υπέα (*εἰ μὴ ἀποδείξειαν ... αὐτοῖς ζημιοῦσθαι*). Με αδιαμφισβήτητη βεβαιότητα (*οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν*), δηλώνει ότι το όνομά του δεν αναγράφεται στους καταλόγους των φυλάρχων (*οὔτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων*). Επιπλέον, κανείς δεν τον κατηγορήσε ότι απασχόλησε τους συνηγόρους του δημοσίου (*οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκους*) ούτε κανείς ανέφερε ότι επέστρεψε το επίδομα (*οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα*). Κατά συνέπεια, δεν υπήρξε υπέας. Η βεβαιότητα του Μαντίθεου ότι κανείς δεν μπορεί να αποδείξει τρία βασικά ενοχοποιητικά στοιχεία (που εκφράζονται με τρεις κατηγορηματικές μετοχές: *ἀπενεχθέντα, παραδοθέντα, καταβαλόντα*) εκφράζεται με την επανάληψη του «οὔτε» (πολυσύνδετο σχήμα). Πρόκειται στην ουσία για έναν παραγωγικό συλλογισμό (από το γενικό στο ειδικό). Επομένως, το συμπέρασμα που προκύπτει είναι εύλογο: τα *γράμματα*, δηλ. οι κατάλογοι στους οποίους αναγράφονταν τα ονόματα των υπέων από τους οποίους εισπράχθηκαν τα δοθέντα επιδόματα, ήταν πιο αξιόπιστα από τα εκτεθειμένα *σανίδια*, διότι ήταν εγκυρότερα (*ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον... πιστεύοιτε*). Εξάλλου η παράδοση των καταλόγων αυτών ως επισήμων εγγράφων στη Βουλή απέκλειε οποιαδήποτε αλλοίωσή τους. (190 λέξεις)

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Δήμου καταλύσεως ἀπολογία §18

B2. Στα δύο κείμενα αποτελεί κοινό τόπο η αγωνιώδης προσπάθεια των ομιλητών να αποδείξουν πως δεν συμμετείχαν στις εγκληματικές ενέργειες των Τριάκοντα. Ο Μαντίθεος προσπαθεί να αποδείξει πως, και αν ακόμα είχε υπηρετήσει ως υπέας κατά την παραμονή του στην πόλη, αυτό δεν θα μπορούσε να αποτελέσει τεκμήριο ενοχής του, αφού η ανάληψη τέτοιου αξιώματος δεν εμπόδισε και άλλους Αθηναίους να διακριθούν στην πολιτική ζωή μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας (*Ὅρῳ δὲ ... ἰπάρχους κεχειροτονημένους*). Αλλά και στο παράλληλο κείμενο ο κατηγορούμενος υποστηρίζει πως οι δικαστές οφείλουν να ερευνήσουν αν η δράση του προκάλεσε, πράγματι, κακό στους συμπολίτες του και μόνο τότε

20581-Λύση

να τον καταδικάσουν γι' αυτό (ενώ πρέπει να οργίξεσθε.... αυτούς που συνεργάστηκαν με τους τριάντα τυράννους γιατί ήθελαν να καταστρέψουν άλλους), και όχι για το γεγονός ότι παρέμεινε στην πόλη την περίοδο των Τριάκοντα (ούτε να νομίζετε εχθρούς όσους δεν έφυγαν) προσπαθώντας να προστατεύσει την οικογένειά του (ούτε αυτούς που επιδίωξαν να σώσουν την περιουσία τους). Επομένως, και στα δύο κείμενα η κατηγορία της συνεργασίας με το τυραννικό καθεστώς παρουσιάζεται ως ανυπόστατη και ως αποτέλεσμα προσωπικής έχθρας κακόβουλων κατηγορών προς φιλήσυχους πολίτες. (182 λέξεις)

B3. 1-γ, 2-ζ, 3-α, 4-η, 5-β

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ξενοφών, Ίέρων, κεφ. 5, §§ 1-2

Γ2. Σύμφωνα με τον Ίέρωνα, οι τύραννοι εμπιστεύονται τρεις κατηγορίες ανθρώπων: τους άδικους, τους ανήθικους και τους δουλοπρεπείς. Τους άδικους ανθρώπους τους εμπιστεύονται, αφού θεωρούν πως δεν πρόκειται να τους αναθέσει κανείς την εξουσία, σε περίπτωση που οι ίδιοι ανατραπούν. Επίσης, εμπιστεύονται τους ανήθικους (αυτούς που δεν έχουν εγκράτεια), γιατί αυτοί ενδιαφέρονται μόνο για το πώς θα εξασφαλίσουν οφέλη στη διάρκεια που βρίσκονται στην εξουσία, καθώς και τους δουλοπρεπείς, οι οποίοι δεν παλεύουν για την ελευθερία κανενός ούτε καν για τη δική τους. (82 λέξεις)

Γ3. α. σφίσι(ν), καταλείπωνται, καταλίπωνται β. ᾧ τυραννί, ᾧ πατρίδες.

*Οι ενδεικτικές απαντήσεις για τις ερωτήσεις A1, B4, Γ1, Γ4 που αναφέρονται στα ίδια κείμενα (διδαγμένο, παράλληλο, αδίδακτο) έχουν διατυπωθεί στο αρχείο με την ονομασία GEL_CLB_AEG_SOLUTIONDOC_1_15876.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ